

Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"

Навчально-науковий Інститут економіки
Фінансово-економічний факультет

Кафедра **економічного аналізу і фінансів**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної роботи
ступеню магістра

здобувача **Хіміч Наталії Дмитрівни**

(ПІБ)

академічної групи **072М-23з-1 (заочна форма навчання)**

(шифр)

спеціальності **072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок**

(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми: **«Фінанси, банківська справа та страхування»**

на тему: **«Управління фінансовим станом страхової компанії (на прикладі**

ПАТ «СК «Арсенал Страхування»»

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
Кваліфікаційної роботи	проф. Єрмошкіна О.В.			
Рецензент				
Нормоконтролер	Федорова О.Г.			

Дніпро
2024

**Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"**

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри

економічного аналізу і фінансів

(повна назва)

Д.С. Букреєва

(підпис)

(прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 2024 року

ЗАВДАННЯ

**на кваліфікаційну роботу
ступеню магістра**

здобувачу **Хіміч Наталії Дмитрівні** академічної групи **072М-23з-1**
(прізвище, ініціали) (шифр)

спеціальності **072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок**
(код і назва спеціальності)

На тему: **«Управління фінансовим станом страхової компанії (на прикладі ПАТ «СК «Арсенал Страхування»)»**

затверджену наказом ректора НТУ "Дніпровська політехніка" від **13.11.2024р №1483-с**

Розділ	Зміст	Термін виконання
ВСТУП	Актуальність теми, мета і завдання, об'єкт і предмет роботи, методи, наукова та практична цінність, апробація результатів, публікації, структура роботи	02.09.2024-10.09.2024
Розділ 1	Теоретичні аспекти управління фінансовим станом страхової компанії	11.09.2024-30.09.2024
Розділ 2	Аналітична оцінка стану ПАТ «СК «Арсенал Страхування»	01.10.2024-20.10.2024
Розділ 3	Оптимізація фінансового стану ПАТ «СК «Арсенал Страхування»	21.10.2024-10.11.2024
Розділ 4	Розрахунок економічного ефекту від впровадження оптимізаційних заходів управління фінансовим станом ПАТ «СК «Арсенал Страхування»	11.11.2024-30.11.2024
ВИСНОВКИ		01.12.2024-04.12.2024
Демонстраційний матеріал	Підготовка демонстраційного матеріалу до захисту	05.12.2024-09.12.2024

Завдання видано

_____ (підпис керівника)

О.В.Є рмошкіна

(прізвище, ініціали)

Дата видачі завдання **01.07.2024 р.**

Дата подання до екзаменаційної комісії **13.12.2024 р.**

Завдання прийнято до виконання

_____ (підпис студента)

Н.Д.Хіміч

(прізвище, ініціали)

АНОТАЦІЯ

Хіміч Н.Д. Управління фінансовим станом страхової компанії (на прикладі ПАТ «СК «Арсенал Страхування»). – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота магістра за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок. – НТУ «Дніпровська політехніка», Дніпро, 2024.

Робота присвячена вивченню теоретичних, методичних та практичних проблем, з якими зіштовхуються страхові організації. Розглянуто теоретичні основи управління фінансами страхової організації. Проведено оцінку фінансового стану, а також аудит фінансової сфери ПАТ «СК «Страхова Компанія». Проаналізовано економічний ефект від провадження оптимізаційних заходів. Розроблено план санаційних заходів та забезпечено фінансову рівновагу на ПАТ «СК «Арсенал Страхування». Було проведено план щодо оптимізації фінансового стану страхової організації. Одержані результати кваліфікаційного дослідження можуть бути використані ПАТ «СК «Арсенал Страхування» для підвищення фінансових результатів своєї діяльності.

ФІНАНСОВИЙ СТАН, СТІЙКІСТЬ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ,
ФІНАНСОВА СТРАТЕГІЯ, ФІНАНСОВА РІВНОВАГА, ЕКОНОМІЧНИЙ
ЕФЕКТ, ОПТИМІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ СТРАХОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

ANNOTATION

Khimich N.D. Management of the financial condition of an insurance company (based on the example of PJSC "Arsenal Insurance" PJSC). – Qualification work on the rights of the manuscript.

Master's qualification work in specialty 072 Finance, banking, insurance and stock market. – Dnipro University of Technology, Dnipro, 2024.

The work is devoted to the study of theoretical, methodological and practical problems faced by insurance organizations. The theoretical foundations of financial management of an insurance organization are considered. An assessment of the financial condition, as well as an audit of the financial sphere of PJSC “IC ‘Insurance Company’ is carried out. The economic effect of optimization measures is analyzed. A plan of rehabilitation measures was developed and financial balance was ensured at PJSC IC Arsenal Insurance. A plan was made to optimize the financial condition of the insurance organization. The obtained results of the qualification study can be used by PJSC IC Arsenal Insurance to improve the financial results of its activities.

FINANCIAL CONDITION, SUSTAINABILITY OF AN INSURANCE COMPANY, FINANCIAL STRATEGY, FINANCIAL BALANCE, ECONOMIC EFFECT, OPTIMIZATION OF THE FINANCIAL CONDITION OF AN INSURANCE ORGANIZATION.

ЗМІСТ

	С.
ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ.....	10
1.1. Огляд аспектів та теоретичних основ управління фінансами страхової компанії.....	10
1.2. Вивчення факторів, які впливають на фінансову надійність (стійкість) страхової компанії.....	13
1.3. Законодавче регулювання фінансово-господарської діяльності страхових компаній.....	17
1.4. Взаємозв'язок управління фінансовим станом із стратегією розвитку страхової компанії.....	20
Висновки до розділу 1.....	25
РОЗДІЛ 2 АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА СТАНУ ПАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ».....	27
2.1. Історія виникнення, характеристика та структура ПАТ «Страхова Компанія «Арсенал Страхування».....	27
2.2. Оцінка фінансового стану: аналіз фінансової діяльності ПАТ «Страхова Компанія «Арсенал Страхування» за 2018-2023рр..	30
2.3. Аудит фінансової сфери ПАТ «Страхова Компанія «Арсенал Страхування». Прогнозування ймовірності банкрутства.....	50
Висновки до розділу 2.....	62
РОЗДІЛ 3 ОПТИМІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»....	64
3.1. Аудит фінансової сфери ПАТ «Страхова Компанія «Арсенал Страхування». Прогнозування ймовірності банкрутства.....	64
3.2. 3.3. Вдосконалення фінансового стану страхових компаній....	71
Висновки до розділу 3.....	76

РОЗДІЛ 4 РОЗРАХУНОК ЕКОНОМІЧНОГО ЕФЕКТУ ВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ОПТИМІЗАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ПАТ «СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»....	78
4.1. Аналіз ефективності впроваджених рішень.....	78
Висновки до розділу 4.....	81
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	86
ДОДАТКИ.....	92

ВСТУП

Управління фінансовим станом страхових компаній є одним із ключових факторів стабільності та довготривалості таких установ на ринку. Страхові компанії виступають важливими учасниками фінансової системи, забезпечуючи захист від ризиків та стійкість економічних процесів. В умовах глобальних потрясінь, нестабільності ситуацій та змін у законодавстві, актуальним стає питання ефективного управління фінансовими ресурсами страхових компаній. Це дозволяє не лише забезпечити їх фінансову стійкість, але й знизити ймовірність банкрутства, забезпечити оптимальність і адекватність оцінки ліквідності активів, а також покращити стратегії управління ризиками.

Актуальність теми зумовлена сучасними викликами, що стоять перед страховими компаніями в Україні, такими, як нестабільність економічного середовища, макроекономічні ризики, а також постійні зміни в законодавчій базі, що регулює страхову діяльність. Але насамперед - це сама ситуація в країні загалом, коли складність оцінки ризиків страховика важко переоцінити. Управління фінансовими ресурсами стає ключовим аспектом забезпечення стійкості та конкурентоспроможності страхових організацій. При цьому, дослідження фінансового стану та розробка ефективних методів управління є важливими заходами для збереження фінансової рівноваги страхової компанії. Сучасні дослідження в цій галузі зосереджені на аналізі фінансової стійкості, управлінні ризиками та фінансовій оптимізації страхових компаній. Науковці, такі як Шеремет А.Д., Бланк І.А., Павловська О.В., Фролова Т.О., Литвин Б.М., Савицька Г.В., Прокопенко І.Ф., Крамаренко Г.О., Костирко Р.О., Білик М.Д., Коробов М.Я., Крейнина М.Н., Крухмаль О.В., Олійник Л.В., Бодруг Т.М., Іщенко Н.А., Гриценко Т.В., Карачарова, К.А. та інші, внесли значний вклад у розвиток підходів до оцінки фінансового стану страхових компаній, їх стійкості та методів фінансового управління. Робота також базується на законодавчих актах України та міжнародних стандартах, які регулюють діяльність страхових компаній, таких як : Закон України "Про страхування", Закон України «Про

фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», Міжнародні стандарти фінансової звітності, Постанови Національного банку України та ін.

Метою дослідження є розробка рекомендацій щодо покращення управління фінансовим станом страхової компанії з метою підвищення її фінансової стійкості, конкурентоспроможності та забезпечення стабільного розвитку. Для досягнення мети необхідно вирішити такі **завдання дослідження**:

- систематизувати теоретичні основи управління фінансовим станом страхової компанії;
- визначити основні методи оцінки фінансової стійкості страхових компаній;
- провести аналіз факторів, що впливають на фінансовий стан компанії;
- обґрунтувати заходи для оптимізації фінансового стану страхової компанії та запобігання її банкрутству.

Об'єктом дослідження є процес управління фінансовим станом страхових компаній у сучасних умовах економіки України.

Предметом дослідження є методи та інструменти управління фінансовою стійкістю страхової компанії, включаючи аналіз і прогнозування її фінансового стану.

Методи дослідження включають фінансовий аналіз, методи економічного моделювання, економіко-математичне моделювання, аналіз ризиків та прогнозування банкрутства.

Інформаційна база дослідження включає законодавчі та нормативні акти України, наукові публікації, статистичні дані та фінансову звітність ПАТ «Страхова Компанія «Арсенал Страхування».

Наукова новизна роботи полягає в розробці нових підходів до управління фінансовою стійкістю страхових компаній, які включають аналіз ризиків та санаційні заходи. Зокрема, побудовано економіко-математичну модель для оптимізації страхового портфелю страхової компанії.

Практична значущість отриманих результатів полягає в їх

використанні для зміцнення фінансового стану конкретної страхової компанії, що підтверджується схвальними відгуками з боку ПАТ «Страхова Компанія «Арсенал Страхування». Таким чином, робота спрямована на розробку науково-обґрунтованих рішень для оптимізації фінансової діяльності страхових компаній України. Також деякі аспекти цієї роботи були апробовані на міжнародній науково-практичній конференції «Current trends in scientific research development» та запропоновані для публікації в науковий рецензований журнал «Проблеми економіки»

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Робота складається зі вступу, чотирьох розділів і висновків, загальний обсяг роботи становить 106 сторінок. Робота містить 16 таблиць, 16 рисунків, список використаних джерел з 49 найменувань, 15 додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

1.1. Огляд аспектів та теоретичних основ управління фінансами страхової компанії

Страхування є однією з галузей фінансово-господарської діяльності, що розвивається найбільш швидкими темпами. Діяльність страхових компаній виступають зараз найважливішим стабілізатором процесу суспільного відтворення в умовах ринкової економіки.

В сучасних умовах високих економічних, політичних, соціальних й техногенних ризиків, що впливають на збереження суспільного багатства, потрібна ефективна і масштабна система страхових компаній і їх фондів, спрямованих на відшкодування непередбачуваних збитків. З економічної точки зору, страхові компанії місять в собі не лише функцію гарантії, а й контролюючу. Вони також виступають великим джерелом інвестиційних ресурсів в розвиток сучасної економіки [1, с.2].

Страховики здійснюють діяльність із страхування відповідно до ліцензій, які діють станом на день введення в дію Закону «Про страхування», з урахуванням вимог цього закону [2].

До основних аспектів фінансово-господарської діяльності страхових компаній відносяться:

- фінансова стійкість страхової компанії. Фінансова стійкість визначається її здатністю виконувати зобов'язання перед страхувальниками та іншими контрагентами. Це включає наявність достатніх резервів, грамотне управління активами та пасивами, а також дотримання нормативних вимог;

- ризик-менеджмент страхової компанії. Страхові компанії самі розробляють системи управління ризиками з метою недопущення можливості появи збитків господарської діяльності [3, с. 75].

Ризик-менеджмент займається оцінкою та управлінням ризиками, використовуючи різні моделі для прогнозування ймовірності страхових випадків та розміру можливих збитків. Ризик-менеджмент включає диверсифікацію ризиків, перестраховування та використання фінансових інструментів для хеджування;

- страхові резерви компанії. це та опора для страхової компанії, за допомогою якої страховик може повністю виконати свої обов'язки перед страхувальниками[4]. До таких резервів відносяться кошти, відкладені страховою компанією для виплати майбутніх страхових випадків. Основні види резервів включають технічні резерви, резерви для виплати страхових вимог та резерви катастроф. Вони поділяються на резерви премій та резерви збитків.

Резерви премій - резерви, що формуються для покриття ризиків у період дії страхового договору.

Резерви збитків - резерви для виплат за страховими випадками, які вже сталися, але ще не врегульовані;

- інвестиційна діяльність страхової компанії. Особливість інвестиційної політики страхових компаній полягає в тому, що акумульовані капітали належать індивідуальним страхувальникам і лише тимчасово перебувають у розпорядженні страхової компанії. Відповідно, інвестиційний портфель таких компаній має насамперед відповідати вимогам надійності, а вже потім прибутковості. Інвестиційна політика має бути орієнтовна на консервативний підхід, спрямований на забезпечення ліквідності та доходності активів [5, с.105].

Ключові напрями інвестування виступають:

- державні та корпоративні облігації, які забезпечують стабільний дохід із мінімальним рівнем ризика;

- акції - потенційно вищий дохід, але і більший ризик;

- нерухомість - довгострокові інвестиції, які можуть приносити орендний дохід і зростання вартості активів.

- платоспроможність страхової компанії. Платоспроможність страхової компанії визначається як здатність виконувати фінансові зобов'язання в повному

обсязі. Регулятори вимагають від компаній дотримання певних нормативів платоспроможності, які включають мінімальні вимоги до капіталу та резервів;

- аналіз фінансових показників. Фінансову діяльність страхових компаній аналізують за такими показниками, як коефіцієнт виплат, комбінований коефіцієнт, рентабельність капіталу та рентабельність активів. Ці показники дозволяють оцінити ефективність роботи компанії;

- регулювання і нагляд. Страхові компанії підлягають жорсткому регулюванню з боку державних органів. Держава здійснює регулювання та нагляд за діяльністю з надання страхових та супровідних послуг на ринку страхування, а також у випадках, визначених спеціальними законами з регулювання страхування, за діяльністю об'єднань страховиків відповідно до Закону «Про страхування», законів України «Про фінансові послуги та фінансові компанії», «Про фінансові послуги та фінансові компанії», «Про Національний банк України», інших законодавчих та нормативно-правових актів України [2]

Це включає ліцензування, контроль за дотриманням нормативів резервування, платоспроможності та звітності. Основні аспекти регулювання включають:

- нормативи платоспроможності - вимоги до обсягу власного капіталу компанії;

- звітність: регулярне надання фінансової звітності до контролюючих органів;

- ліцензування - отримання дозволів на проведення страхової діяльності;

- страхові продукти. Відповідно до законодавства України, страховий продукт - це умови страхування, які задовольняють визначені потреби та інтереси клієнтів в отриманні страхової послуги [2]. Розробка та просування страхових продуктів є ключовим елементом діяльності страхової компанії. Це включає як класичні види страхування (життя, майна, здоров'я), так і новітні продукти, що відповідають сучасним потребам клієнтів. Фінансово-господарська діяльність страхових компаній є комплексною та вимагає високого рівня професіоналізму в управлінні ризиками, інвестиціями та фінансами для

забезпечення стійкого розвитку і надійного захисту інтересів страхувальників.

- актуарні розрахунки є важливим елементом управління ризиками. Вони включають:

- оцінка ймовірності страхових випадків: використання статистичних даних для оцінки ймовірності настання страхових подій;

- визначення тарифів: розрахунок страхових премій на основі ймовірностей і вартості потенційних збитків;

- оцінка резервів: визначення необхідного обсягу страхових резервів для покриття зобов'язань [6, с.115].

Комплексне управління фінансово-господарською діяльністю страхових компаній вимагає інтегрованого підходу, який включає ефективне формування резервів, точні актуарні розрахунки, стратегічне інвестування, ретельне фінансове планування та дотримання регуляторних вимог. Це забезпечує стабільність, надійність і конкурентоспроможність компанії на страховому ринку.

1.2. Вивчення факторів, які впливають на фінансову надійність (стійкість) страхової компанії

Для страхової компанії фінансова стійкість є важливим критерієм для оцінювання власної змоги домогтися своєї стійкості та забезпечити фінансову стабільність у довгостроковій перспективі. Комплексний аналіз фінансової стійкості включає в себе оцінку стислості платоспроможності та підходу компаній до управління ризиками, ліквідністю та капітальною базою. Загалом фінансова стійкість кожної страхової компанії впливає на фінансову стійкість всього страхового ринку. Основи фінансової надійності страховика закладається ще під час його заснування. На цьому етапі головними є розмір і структура статутного капіталу.[7, с. 96]

Страховий ринок стикається з низьким рівнем довіри, що обумовлено нестабільністю бізнес-середовища, слабким захистом прав власності та низьким

рівнем корпоративного управління. Крім того, подоланню негативного сприйняття сектору заважають такі фактори:

- присутність на ринку фінансових установ, які не виконують і не планують виконувати функції фінансового посередництва, створюючи суттєві ризики для галузі;

- недостатній рівень або повна відсутність гарантій захисту прав і інтересів споживачів фінансових послуг;

- дія жорстких адміністративних заходів;

- відсутність розвинутої інфраструктури ринку капіталу, зокрема, фондового ринку;

- неефективність податкового законодавства в частині оподаткування інвестиційних доходів та учасників фінансового сектору;

- низька фінансова грамотність населення;

- низька ефективність нагляду за фінансовими установами, що унеможливує своєчасне попередження розвитку ризиків;

- обмежені повноваження та недостатня незалежність регулятора для здійснення заходів впливу на учасників фінансового сектору;

- нерозвиненість саморегульованих організацій фінансового сектору.

Зазначені фактори негативно впливають на стійкість страхового сектору в цілому та страхових компаній зокрема. В цілому можна розглядати стійкість страховика як здатність підтримувати основні характеристики на стабільному рівні в умовах коливань ринку та протистояти впливу зовнішніх факторів і забезпечувати довгострокову динамічну рівновагу[8].

Фінансова стійкість страховика означає його здатність виконувати зобов'язання за договорами страхування незалежно від впливу зовнішніх та внутрішніх факторів та змін економічної кон'юнктури.

Аналіз фінансової стійкості страхової компанії проводиться за такими ключовими елементами:

- власний капітал;

- тарифна політика;

- структура страхового портфеля;
- інвестиційна діяльність.

Власний капітал утворюється за рахунок внесків акціонерів та нерозподіленого прибутку, виконуючи роль буфера для покриття збитків. Чим вищий рівень власного капіталу у компанії, тим ефективніше вона може справлятися з непередбаченими витратами, такими як масові страхові події або ринкові коливання. Оцінка власного капіталу страховика відіграє важливу роль у характеристиці його фінансового стану, адже власний капітал утворює запас платоспроможності, а також забезпечує формування страхових резервів [9, с.230].

Визначення достатності власного капіталу здійснюється шляхом аналізу таких показників, як:

- коефіцієнт платоспроможності - співвідношення власного капіталу до зобов'язань. Високий коефіцієнт свідчить про здатність компанії покривати зобов'язання власними ресурсами;

- коефіцієнт фінансового важеля - показує частку залученого капіталу в структурі компанії. Занадто високий важіль свідчить про залежність від боргового фінансування, що збільшує ризики для компанії; [10]

Тарифна політика. Даний елемент, що відображає ціни на страхові продукти, які розраховуються з урахуванням ризиків, витрат і необхідної маржі прибутковості. Фінансова стійкість компанії багато в чому залежить від правильності оцінки ризиків та встановлення страхових тарифів. Тарифна політика визначається за допомогою аналізу актуарних розрахунків та збалансування тарифів та конкурентоздатності.

Актуарні розрахунки є страховими розрахунками за довгостроковими і короткостроковими операціями страхування життя і майна [11, с.8]. Неправильна оцінка ризиків може призвести до збитковості. Збалансування тарифів здійснюється з метою встановлення прийнятної для клієнта ціни з урахуванням резерву для можливих страхових виплат та бажаного прибутку компанії;

Збалансованість страхового портфеля та страхові резерви. Страховий

портфель - це сукупність прав і обов'язків страховика за всіма договорами страхування (як діючими, так і припиненими) в межах одного або кількох класів страхування. До нього також включають договори перестраховування, де страховик виступає перестраховиком, як у межах окремих ризиків, так і за всіма такими договорами загалом[2].

Страховий портфель складається з різних видів страхових продуктів і клієнтських угод. Компанії необхідно зберігати диверсифікацію портфеля, щоб уникнути концентрації ризиків у певному сегменті або виді страхування. Наприклад, якщо компанія зосереджує свою діяльність тільки на полісах із високим рівнем ризику, то це значно збільшує ймовірність суттєвих збитків.

Страхові резерви. Резерви формуються для покриття майбутніх страхових виплат. Страхові резерви відносяться до умовних зобов'язань, так як існує невизначеність щодо їх настання, величини і терміну виконання [6, с.148]. Вони є обов'язковими для страховиків і регулюються законодавством.

Основними типами резервів є резерв незароблених премій (частина страхових премій, яка відноситься до незакінчених полісів) та резерв на виплату збитків (кошти, які відкладені для виплат за вже заявленими, але ще не урегульованими претензіями).

Аналіз збалансованості резервів: для визначення адекватності страхових резервів використовуються коефіцієнти резервування та збитковості.

Коефіцієнт резервування співвідношення страхових резервів до страхових премій. Високий показник свідчить про наявність достатніх резервів.

Коефіцієнт збитковості - відсоток страхових виплат до отриманих премій. Низький коефіцієнт означає, що компанія утримує більшу частину премій у якості прибутку.

Інвестиційна політика. Страхові компанії інвестують частину своїх резервів для отримання додаткового доходу, який може виступати резервом для страхових виплат, витрат на розвиток діяльності чи покриття форс-мажорних витрат.

Інвестиційна політика складається з кількох основних принципів, наведених у табл. 1.1.

Таблиця 1.1 – Основні принципи інвестиційної політики [за даними 1, 5]

Назва принципу	Коротка характеристика
Диверсифікація	Розподіл інвестиційних ризиків на різні види вкладень, чим досягається зниження загальної ризикованості, отже, підвищення стійкості інвестиційного портфеля страховика
Ліквідність	Структура вкладень повинна забезпечувати наявність у страховика ресурсів, здатних швидко і без додаткових витрат перетворитися в грошові кошти
Рентабельність (дохідність)	Інвестиційна діяльність повинна забезпечувати не тільки збереження вкладень, а й приносити певний дохід
Зворотність (зворотність)	Розміщення активів в таких напрямках, які забезпечують їх повернення в повному обсязі, тобто вибір найбільш надійних напрямів інвестування

Перестраховування. Даний елемент дозволяє страховим компаніям передати частину своїх ризиків іншим страховикам (перестраховування). Це знижує ризик великих втрат, особливо у випадку значних страхових подій, таких як природні катастрофи чи масові аварії.

Політика перестраховування може бути складовою політики з управління ризиками з урахуванням вимог законодавства [12].

Перестраховування дає можливість зменшити обсяг ризиків, які несе основний страховик та стати більш конкурентоспроможною. Надійність перестраховика є ключовою, оскільки у випадку його банкрутства страхова компанія може зазнати великих втрат.

1.3. Законодавче регулювання фінансово-господарської діяльності страхових компаній

Нормативно-правове регулювання страхової діяльності відіграє важливу роль системи управління фінансами, зокрема її забезпечувальної підсистеми.

Державно-правове регулювання діяльності на страховому ринку України здійснюється органами законодавчої, виконавчої і судової влади, центральним

органом якої є КМ України, а безпосереднім органом з питань страхової діяльності є Департамент страхового регулювання та нагляду, що є структурним підрозділом Комітету фінансових послуг.

До органів системи державного регулювання страхової діяльності також належать такі державні органи:

- Національний Банк України (НБУ). Національний Банк України складає та ухвалює нормативно-правові акти щодо страховиків в наступних щодо загальних правил роботи (характеристики та кваліфікаційні ознаки класів страхування, особливості здійснення діяльності), вимог до страховиків (забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика), а також облік і внутрішні процеси (зокрема, порядок ведення обліку договорів страхування, укладених страховиком, і вимоги до захисту його інформації) [13].

- Державна податкова Служба України (ДПС) - податкове регулювання. Згідно зі статтею 141 Податкового кодексу України, страхові компанії зобов'язані сплачувати податок на прибуток і податок на дохід за ставками, встановленими статтею 136 ПКУ [14];

- Антимонопольний Комітет України (АМК) - антидемпінгову та антимонопольну політику;

- Міністерство фінансів України - бере участь у розробці та впровадженні державної політики в сфері страхування;

- Держпідприємництво - регуляторну політику;

- Національна Комісія з Цінних Паперів та Фондового Ринку (НКЦПФР) - нагляд за діяльністю акціонерних товариств;

- Господарський суд - розгляд справ, пов'язаних з суперечками у сфері страхування.

Крім того, страхові компанії зобов'язані дотримуватися ряду нормативно-правових актів, що стосуються фінансової звітності, вимог до капіталу, перестраховування, антикорупційного законодавства та ін.[15].

Міжнародний стандарт фінансової звітності 17 (МСФЗ 17) встановлює вимоги щодо надання суб'єктом господарювання релевантної та достовірної

інформації про страхові контракти. Цей стандарт застосовується не тільки до страхових контрактів, а й до договорі перестраховування та інвестиційних контрактів, що укладаються суб'єктами страхової діяльності [16].

Основні функції державного регулювання страхової діяльності подано в табл. 1.2.

Таблиця 1.2 – Функції державного регулювання страхової діяльності [за даними 17]

Функція державного регулювання	Опис
Цільова	Визначення напрямів розвитку діяльності страховика
Інформаційна	Встановлення правил та норм діяльності страховика
Соціальна	Виявлення та запобігання загрозам у процесі розвитку діяльності
Мотиваційна	Створення стимулів для ефективного ведення страхового бізнесу
Стимулююча	Посилення економічних передумов власного розвитку компаній
Попереджувальна	Проведення деяких змін з метою зміцнення та упорядкування

Як видно з табл.1.2, законодавче регулювання фінансово-господарської діяльності страхових компаній в Україні надає всі необхідні передумови для ефективної діяльності страхових компаній та базується на ряді нормативних актів та регуляторних інституцій, що забезпечують стабільність і прозорість страхового ринку.

Метою державного регулювання ринків фінансових послуг відповідно до ст. 19 Закону України «Про фінансові послуги і державне регулювання ринку фінансових послуг» є:

- здійснення єдиної та ефективної державної політики у сфері фінансових послуг;
- захист інтересів споживачів фінансових послуг;
- створення оптимальних умов для розвитку та функціонування ринків;
- створення умов для ефективної мобілізації і розміщення;
- управління фінансовими ресурсами учасників ринку фінансових послуг та захисту прав їх учасників;
- забезпечення рівних можливостей щодо доступу до ринків фінансових послуг та захисту прав їх учасників;

- додержання учасниками ринків фінансових послуг вимог законодавства;
- забезпечення здорової конкуренції та прозорості на фінансових ринках, а також інтеграції їх в міжнародний простір [17, с. 95].

Основними документами, які регламентують здійснення страхової діяльності є:

1. Закон України "Про страхування" - цей закон встановлює загальні принципи організації та здійснення страхової діяльності, визначає види страхування та вимоги до страховиків.

2. Цивільний кодекс України - містить норми щодо страхових договорів, прав та обов'язків сторін у страхових відносинах (статті 994 – 998) [18].

3. Податковий кодекс України - визначає особливості оподаткування страхової діяльності.

1.4. Взаємозв'язок управління фінансовим станом із стратегією розвитку страхової компанії

Управління фінансами безпосередньо впливає на здатність компанії залишатися конкурентоспроможною, забезпечувати стабільне зростання та адаптуватися до змін економічного середовища.

Управління фінансовим станом страхової компанії стає ключовим чинником її конкурентоспроможності та здатності до сталого розвитку. Ефективне управління фінансами не лише забезпечує фінансову стабільність, а й створює підґрунтя для реалізації стратегічних цілей компанії. Невід'ємною частиною стратегічного планування є фінансові ресурси, які дають можливість для залучення інновацій в діяльності, розвиток інвестиційної діяльності страхової компанії [19, с. 318]. Тому, основними аспектами, які зумовлюють управління фінансовим станом страхової компанії, є:

- фінансове планування та стратегічні цілі;
- інвестиційна діяльність;
- управління ризиками;

- аналіз фінансових показників.

Фінансове планування - це стратегічний інструмент, який допомагає компанії визначити, як заробити, витратити і зберегти активи. Це своєрідна «дорожня карта» для фінансової стабільності та зростання бізнесу.

На рівні просто суб'єкта господарювання фінансове планування є процесом планування надходження та використання ресурсів, встановлення оптимальних співвідношень у розподілі доходів та управління грошовими потоками [22, с.92]

Фінансове планування має велике значення для компанії, оскільки: перетворює розроблені абстрактні стратегічні цілі в конкретні фінансові та нефінансові показники; дає змогу визначити життєздатність фінансових проєктів; виступає інструментом для забезпечення зовнішнього фінансування.

Посилення динамізму економічних і соціальних процесів, підвищена мінливість внутрішніх і зовнішніх ринкових умов, а також необхідність забезпечення стабільного довгострокового розвитку компанії підкреслюють зростаючу важливість стратегічного планування.

Стратегічне фінансове планування - найвища в ієрархічній структурі підсистема фінансового планування, яка є процесом обґрунтування стратегічних фінансових цілей компанії та шляхів їх досягнення і базується на поєднанні раціональної та комунікативної дії.

Стратегічне фінансове планування включає розробку фінансової стратегії компанії та прогнозування її фінансової діяльності. Вибір стратегії фінансового планування базується на визначенні ринкових позицій, які забезпечують компанії довгострокові конкурентні переваги. Ці переваги можуть бути досягнуті завдяки використанню таких ключових чинників, як:

- залучення висококваліфікованих фахівців, які здатні реалізувати потенціал компанії та покращити фінансові показники;
- ділова репутація на ринку, що зумовлює конкурентоспроможність компанії;
- використання інноваційних технологій, як запорука розвитку та

привабливості продуктів компанії серед споживачів;

- ефективна система управління людськими ресурсами як передумова ефективної діяльності компанії загалом, коли кожен член команди відповідає за конкретно відведений йому об'єм роботи;

- внутрішньо справедлива система мотивації, адже мотивований персонал є передумовою успішного функціонування компанії як в тактичному, так і в стратегічному аспектах.

Стратегічний фінансовий план є ключовим інструментом деталізації та формалізації фінансової стратегії компанії. Він дозволяє визначити параметри фінансового потенціалу підприємства та шляхи їх досягнення. Процес розробки такого плану є складним і базується на принципах фінансового планування. Він передбачає інтеграцію стратегічних фінансових цілей, конкретизуючих фінансових показників, перспективних політик і програм фінансового розвитку, а також їх узгодження з корпоративною стратегією, стадією життєвого циклу та стратегічною фінансовою позицією компанії. [20, с. 94-95].

Страхова інвестиційна діяльність полягає у вкладенні власних і залучених коштів страховими компаніями з метою отримання доходу в майбутньому. Ця діяльність регламентується Законом України "Про інвестиційну діяльність", Законом "Про страхування" та іншими нормативними актами, що встановлюють правила розміщення страхових резервів. Джерелом інвестиційної діяльності є тимчасово вільні кошти, або страхові резерви.

У таких країнах, як США, Японія та державах Західної Європи, страхові компанії давно займають провідні позиції на ринку позичкових капіталів, виступаючи одним із головних фінансових джерел для розвитку національних економік. Головним джерелом інвестиційного капіталу для закордонних страховиків виступають кошти, отримані від договорів страхування життя. Це дає можливість здійснювати довгострокові інвестиції і бути одними з найбільших інвесторів. [22, с. 76].

Вибір інвестиційної стратегії страхової компанії регламентується чинним законодавством України, зокрема щодо категорій активів, дозволених для

інвестування. Розміщення страхових резервів має відповідати критеріям безпеки, прибутковості, ліквідності та диверсифікації, а також повинно здійснюватися у межах прямих активів відповідно до законодавчих норм (відповідно до ст. 31 Закону України "Про страхування"). Страховим компаніям заборонено займатися іншими видами кредитної діяльності. Кредитний рейтинг банківської установи, де розміщуються кошти страхових резервів, повинен відповідати інвестиційному рівню згідно з національною шкалою, встановленою законодавством України [23, с.22].

Страхові компанії, на відміну від інших підприємницьких структур, стикаються з великою кількістю ризиків, що вимагає особливого підходу до управління їхньою діяльністю та фінансовими резервами. Відповідно, їм притаманні три групи ризиків: ризики внутрішнього середовища та зовнішнього середовища, ризики інших суб'єктів господарювання та населення, тобто свідомо акумулюють ще одну велику групу так званих «чужих» ризиків. Сукупність ризиків, які страхова компанія бере на себе (страхові ризики), описується поняттям страхового портфеля. Структура цього портфеля визначає подальшу стабільність і перспективи існування страхової компанії.

Управління ризиками страховика - це цілеспрямована діяльність, спрямована на ідентифікацію, оцінювання та контроль ризиків, які можуть загрожувати ресурсам компанії, її здатності виконувати страхові зобов'язання та отримувати прибуток.

Методи управління ризиками страхової компанії включають систему прийомів для роботи з фінансовими ризиками. Використання цих методів дозволяє передбачити настання ризикових подій, визначити способи їх уникнення, мінімізації чи передачі, а також розробити заходи зі зниження їхніх наслідків для компанії [6]. Аналіз фінансових показників страхової компанії є ключовим інструментом для оцінки її ефективності, фінансової стійкості та здатності досягати стратегічних цілей. Він допомагає виявити сильні та слабкі сторони, оцінити ризики і перспективи розвитку, а також визначити позицію компанії на ринку.

Основні фінансові показники, які використовуються для аналізу страхової компанії, можна поділити на кілька ключових груп, які наведені в табл. 1.3.

Таблиця 1.3 – Фінансові показники аналізу страхової компанії ПАТ «СК «Арсенал Страхування» [за даними 8, 9, 24]

Назва показника	Характеристика
Коефіцієнт платоспроможності	Відображає здатність компанії виконувати свої зобов'язання перед страхувальниками. Розраховується як співвідношення власних коштів до страхових резервів. Високий коефіцієнт платоспроможності вказує на фінансову стійкість компанії
Чистий прибуток	Відображає загальну ефективність діяльності компанії. Розраховується як різниця між доходами та витратами за певний період. Зростання чистого прибутку свідчить про успішну діяльність страхової компанії
Рентабельність власного капіталу	Оцінює ефективність використання власного капіталу для отримання прибутку. Розраховується як співвідношення чистого прибутку до власного капіталу.
Коефіцієнт збитковості	Розраховується як співвідношення виплат за страховими випадками до зібраних премій. Чим нижчий коефіцієнт, тим ефективніше компанія управляє своїми ризиками та зобов'язаннями перед страхувальниками
Коефіцієнт комбінованих витрат	Сумарний показник, який поєднує коефіцієнт збитковості і коефіцієнт витрат (експлуатаційні витрати до страхових премій). Якщо цей показник менший за 100%, то компанія працює з прибутком.
Коефіцієнт покриття	Показує здатність компанії покривати свої короткострокові зобов'язання за рахунок наявних активів. Високий рівень ліквідності вказує на здатність швидко виконувати зобов'язання перед клієнтами.

Обсяг страхових резервів - це кошти, які компанія зобов'язана зберігати для покриття майбутніх виплат за страховими випадками. Зростання резервів вказує на відповідальне ставлення до страхових зобов'язань.

Інвестиційний дохід - прибуток, отриманий від інвестиційної діяльності. Це важливий фактор стабільності компанії, оскільки дозволяє отримувати додаткові джерела доходу.

На сьогоднішній день існує низка факторів, які негативно впливають на діяльність суб'єктів підприємництва. Вони не тільки знижують їхні виробничі та фінансові можливості, але й у підсумку можуть призвести до банкрутства підприємства. [25].

Аналіз фінансових показників дозволяє керівництву страхової компанії своєчасно виявляти потенційні проблеми, а також обґрунтовувати прийняття

управлінських рішень щодо подальшого розвитку компанії. У разі виявлення недостатньої платоспроможності доцільним буде збільшення власного капіталу, а аналіз коефіцієнта збитковості допомагає покращити стратегії управління ризиками. Також аналіз цих показників дає можливість інвесторам, партнерам і регуляторам оцінювати надійність компанії на ринку, що сприяє зміцненню її репутації та збільшенню довіри серед клієнтів.

Висновки до розділу 1

У першому розділі роботи було розглянуто теоретичні аспекти управління фінансовим станом страхової компанії, що дозволило зрозуміти основні підходи до забезпечення її фінансової стабільності та довгострокового розвитку.

Основні висновки з цього розділу полягають у наступному:

1) Аспекти та теоретичні основи управління фінансами страхової компанії: Вивчення базових аспектів управління фінансовим станом страхової компанії показало, що ефективне управління фінансовими ресурсами є критичним для забезпечення стабільності, стійкості та конкурентоспроможності на ринку. Основними елементами управління є планування доходів та витрат, управління страховими резервами, інвестиційна діяльність і управління ризиками.

2) Фактори, що впливають на фінансову надійність (стійкість): Фінансова надійність страхової компанії визначається рядом внутрішніх і зовнішніх факторів. До основних факторів відносяться рівень капіталізації, управління страховими резервами, інвестиційна політика, зовнішнє регулювання, а також ринкові умови. Ефективне управління цими факторами дозволяє забезпечити стійкість компанії, що є важливою умовою для виконання страхових зобов'язань перед клієнтами.

3) Нормативно-законодавче регулювання страхової компанії: Огляд нормативно-законодавчого регулювання показав, що державне регулювання відіграє важливу роль у забезпеченні фінансової стабільності страхової компанії. Вимоги щодо платоспроможності, управління резервами та звітності покликані

забезпечити належний рівень контролю за діяльністю страховиків, а також захист прав страхувальників. Дотримання законодавчих норм є обов'язковою умовою успішного функціонування компанії.

4) Взаємозв'язок управління фінансовим станом із стратегією розвитку страхової компанії: Управління фінансовим станом тісно пов'язане з формуванням і реалізацією стратегії розвитку компанії. Стратегічне планування включає управління фінансовими ресурсами для досягнення довгострокових цілей, таких як розширення ринку, впровадження нових страхових продуктів та інвестиції в інновації. Без належного управління фінансами реалізація стратегії неможлива, тому фінансові показники виступають важливим індикатором успішності стратегічних ініціатив.

Таким чином, у першому розділі було висвітлено важливість інтегрованого підходу до управління фінансовим станом страхової компанії. Управління фінансами має враховувати як внутрішні операційні аспекти, так і зовнішні фактори регулювання та ринкові умови, що дозволить досягти фінансової стійкості та реалізувати довгострокову стратегію розвитку компанії.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА СТАНУ ПАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»

2.1. Історія виникнення, характеристика та структура ПАТ «Страхова Компанія «Арсенал Страхування»

ПАТ «Страхова Компанія «Арсенал Страхування» була заснована у 2005 році в м. Дніпропетровськ (нині Дніпро). Спочатку мала назву «Арсенал Дніпро», а з часом розширила свою діяльність по всій Україні і з 2012 року змінила назву на «Арсенал Страхування» [26]. З моменту свого заснування компанія націлилась на надання широкого спектру страхових послуг як для фізичних осіб, так і для корпоративних клієнтів. За відносно короткий термін свого існування на ринку страхування, компанія змогла закріпити свої позиції серед провідних страхових установ країни, завдяки фокусуванню на надійності, фінансовій стійкості та обслуговуванні клієнтів на високому рівні.

На початкових етапах діяльності, «Арсенал Страхування» надавала обмежену кількість страхових продуктів, зосереджуючись переважно на класичних видах страхування, таких як автострахування (КАСКО, ОСЦПВ), страхування майна та медичне страхування [27]. Однак із зростанням попиту на страхові послуги в Україні та розширенням клієнтської бази, компанія поступово розширювала портфель страхових продуктів. За роки свого існування «Арсенал Страхування» реалізувала стратегію диверсифікації бізнесу, активно розвиваючи інші види страхування, зокрема страхування відповідальності, страхування подорожуючих, страхування вантажів та різноманітні корпоративні страхові продукти. Це дозволило компанії збільшити свою присутність на українському ринку страхування та досягти стабільного зростання фінансових показників.

Компанія отримала ліцензії на страхову діяльність за 35 різними видами страхування, що включає як обов'язкові, так і добровільні види страхування.

Публічне акціонерне товариство «Страхова Компанія «Арсенал Страхування» є однією з провідних страхових компаній в Україні. Вона спеціалізується на наданні широкого спектру страхових послуг, що включає як обов'язкове, так і добровільне страхування для фізичних та юридичних осіб [26].

Згідно до рейтингу страхових компаній, підготовленого журналом «Insurance Top», ПАТ «СК «Арсенал Страхування» неодноразово входила в топ-10 найбільших ризикових страховиків за різними показниками діяльності. Зокрема, за такими, як загальна сума страхових платежів, страхових виплат, ПАТ займає 7 місце серед 72 компаній станом на першу половину 2024 року [28].

ПАТ «СК «Арсенал Страхування» динамічно розвивається: вона акредитована в більш ніж 40 банках і автосалонах, має понад півсотні регіональних представництв по країні. Високий професіоналізм страхової зумовлений тим, що співробітники страхової компанії є частиною топ-менеджменту МТСБУ. Понад 3 млн клієнтів довіряють ПАТ «СК «Арсенал Страхування» і набувають страховки поліси КАСКО, ОСЦПВ, страхують здоров'я, майно, фінанси.

Від самого початку своєї діяльності компанія орієнтувалася на надання якісних страхових послуг та створення довірчих відносин із клієнтами. ПАТ «СК «Арсенал Страхування» веде свою діяльність по всій території України [28]. Компанія має розгалужену регіональну мережу, яка включає численні представництва в різних містах країни, що дозволяє забезпечувати клієнтам зручний доступ до страхових послуг незалежно від їх місцезнаходження. Центральний офіс компанії знаходиться в Києві. Це основний регіон діяльності, де зосереджено найбільшу кількість клієнтів. ПАТ «СК «Арсенал Страхування» має представництва у всіх великих містах України, включаючи Львів, Одесу, Дніпро, Харків, Запоріжжя, та багато інших обласних центрів. На сьогоднішній день компанія має більше 50 регіональних офісів по всій Україні.

Основні характеристики ПАТ «СК «Арсенал страхування»:

- широкий спектр страхових послуг: компанія надає страхові продукти для фізичних та юридичних осіб, включаючи автомобільне страхування, медичне

страхування, майнове страхування, страхування від нещасних випадків, туристичне страхування тощо;

- надійність та досвід: компанія має багаторічний досвід на ринку, що дозволяє їй надавати клієнтам високоякісні послуги та забезпечувати високий рівень обслуговування;

- індивідуальний підхід до клієнтів: компанія прагне знайти оптимальні рішення для кожного клієнта, пропонуючи індивідуальні страхові продукти, що відповідають конкретним потребам;

- фінансова стабільність: демонструє стабільні фінансові показники, що є важливим фактором при виборі страхової компанії;

- інноваційні технології: компанія активно впроваджує нові технології та сервіси, що покращують якість обслуговування клієнтів та спрощують процес страхування;

- широка мережа представництв: має розгалужену мережу офісів та представництв по всій Україні, що дозволяє клієнтам легко отримувати консультації та послуги незалежно від їх місцезнаходження [27].

ПАТ «Страхова компанія «Арсенал Страхування» має розгалужену організаційну структуру, яка дозволяє ефективно здійснювати діяльність на всій території України. Головний офіс компанії розташований у Києві, а також існує широка мережа регіональних представництв та агентств по всій країні.

Компанія складається з кількох основних підрозділів:

- управління з продажу та маркетингу - відповідає за розробку та реалізацію страхових продуктів, а також взаємодію з клієнтами і партнерами. Сюди входять агентські мережі та корпоративний сектор, які займаються пошуком та обслуговуванням як фізичних, так і юридичних осіб;

- підрозділ ризик-менеджменту та андеррайтингу - відповідає за оцінку страхових ризиків, формування страхової політики компанії та встановлення умов страхування. Андеррайтери компанії проводять аналіз ризиків, розробляють оптимальні умови страхових договорів і тарифи;

- фінансовий відділ - займається управлінням фінансовими ресурсами

компанії, аналізом фінансових показників, а також інвестиційною діяльністю. Компанія вкладає кошти в різні інвестиційні інструменти для підвищення своєї фінансової стабільності;

- відділ врегулювання страхових випадків - займається розглядом страхових випадків, виплатою страхових відшкодувань і підтримкою клієнтів у процесі врегулювання;

- юридичний відділ - забезпечує відповідність діяльності компанії вимогам чинного законодавства, а також займається правовими питаннями, пов'язаними з укладанням страхових договорів та претензійною роботою.[28]

На сьогоднішній день ПАТ «Арсенал Страхування» займає провідні позиції на ринку страхування в Україні. Компанія регулярно оновлює свою продуктову лінійку, впроваджує сучасні технології для автоматизації процесів і покращення обслуговування клієнтів. Значні інвестиції компанії в ІТ-системи дозволяють забезпечити швидкий розгляд страхових випадків та зручність для клієнтів у користуванні онлайн-сервісами. Таким чином, ПАТ «Страхова компанія «Арсенал Страхування» продовжує своє успішне зростання, зміцнюючи свою репутацію надійного партнера на українському ринку страхування та забезпечуючи якісне обслуговування своїх клієнтів.

2.2. Оцінка фінансового стану: аналіз фінансової діяльності ПАТ «Страхова Компанія «Арсенал Страхування» за 2018-2023рр.

Головні показники фінансового стану використовуються для оцінки фінансової стабільності та ефективності організації. Вони надають важливу інформацію про фінансовий стан підприємства і допомагають приймати стратегічні рішення.

Головними показниками, які використовуються у фінансовому менеджменті є:

- бруто-результат експлуатації інвестицій (БРЕІ) - це проміжний результат ефективності використання вкладеного капіталу. Його зміст полягає у

відображенні частини доходу підприємства після відрахування матеріальних і трудових (на оплату праці) витрат;

- прибуток по капіталу - це відображає ефективність діяльності підприємства з урахуванням структури капіталу та податкової політики незалежно від політики інвестування у виробництво;

- нетто-результат експлуатації інвестицій (НРЕІ) - це валовий прибуток підприємства до відрахування відсотків за фінансовими зобов'язаннями і податків;

- економічна рентабельність - це фінансовий показник, який визначає прибутковість певної інвестиції, проекту, або діяльності на основі не тільки фінансового прибутку, але і враховуючи економічні витрати та можливості втрат від звичайних альтернативних інвестицій. Цей показник дозволяє оцінити ефективність витрат ресурсів та розглянути всі економічні фактори, пов'язані з інвестицією чи проектом.[29, с.15]

БРЕІ являє собою прибуток до вирахування амортизаційних відрахувань, фінансових витрат за позиковими коштами і податку на прибуток.

Брутто-результат експлуатації інвестицій (БРЕІ) розраховується за формулою (2.1):

$$\text{БРЕІ} = \text{TR} \pm \Delta G - C_m - S - W + G_i \quad (2.1),$$

де TR - виручка від реалізації продукції, грн;

ΔG - зміна залишків готової продукції на складі, грн;

C_m - матеріальні витрати підприємства, грн;

S - оплата послуг сторонніх організацій, грн;

W - заробітна плата, грн;

G_i - товари внутрішнього споживання, грн.

Прибуток по капіталу (RE) розраховується за формулою (2.2):

$$\text{RE} = \text{БРЕІ} - I - D - T \quad (2.2),$$

де I - фінансові витрати підприємства, грн;

D - дивідендні виплати, грн;

T - податкові та інші обов'язкові бюджетні платежі, грн.

Для розрахунку нетто-результату експлуатації інвестицій (НРЕІ) використовується формула (2.3):

$$PEI = RE - I_f \quad (2.3),$$

де I_f - витрати на оновлення необоротних активів та поповнення оборотних активів, грн.

Для оцінки економічної ефективності підприємства використовуються формули загальної рентабельності, рентабельності за капіталом та чистої рентабельності. Високий рівень рентабельності - це головний показник ефективної роботи підприємства.

Показники рентабельності - це основний інструмент фінансового аналізу та планування розвитку компанії, який демонструє, що підприємство правильно використовує власні кошти, покриваючи витрати та водночас отримуючи прибуток [30].

Загальна рентабельність (R_3) розраховується за формулою (2.4):

$$R_3 = \frac{БРЕІ}{A} \quad (2.4),$$

де A - середньорічна сума активів підприємства.

Рентабельність за капіталом (R_K) розраховується за формулою (2.5):

$$R_K = \frac{RE}{A} \quad (2.5)$$

Для розрахунку чистої рентабельності ($R_{ч}$) використовується формула (2.6):

$$R_q = \frac{HPEI}{A} \quad (2.6),$$

Матриця фінансових стратегій дозволяє не лише визначати поточне положення підприємства з точки зору фінансової стратегії та ризику, але й розглядати ситуацію в динаміці, щоб дозволити спрогнозувати зміни фінансової стратегії залежно від зміни основних показників фінансово-господарської діяльності, а також планувати його майбутнє положення.

Відношення підприємства до тієї чи іншої стадії фінансового розвитку можна визначити за допомогою матриці фінансових стратегій Ж. Франсона і І. Романа, яка базується на розрахунку таких коефіцієнтів:

- результат господарської діяльності (РГД);
- результат фінансової діяльності (РФД);
- результат фінансово-господарської діяльності (РФГД)[,с33.89].

Для розрахунку результату господарської діяльності також необхідно визначити показник зміни фінансово-експлуатаційних потреб(Δ ФЕП), який можна розрахувати за формулою (2.7):

$$\Delta\text{ФЕП} = (\text{ОК}_k - \text{ОК}_n) - \Delta\text{К}_n \quad (2.7),$$

де ОК_k - сума оборотних активів на кінець періоду, грн;

ОК_n - сума оборотних активів на початок періоду, грн;

$\Delta\text{К}_n$ - зміна поточних зобов'язань підприємства, грн.

Результат господарської діяльності (РГД) розраховується за формулою (2.8):

$$\text{РГД} = \text{БРЕІ} + \text{Д}_i - \Delta\text{ФЕП} - \text{I}_b \quad (2.8),$$

де Д_i - доходи від реалізації майна, грн;

I_b - виробничі інвестиції, грн.

Результат фінансової діяльності (РФД) розраховується за формулою (2.9):

$$РФД = \Delta C + D_{\phi} - I - D - T \quad (2.9),$$

де ΔC - зміна суми позикового капіталу, грн;

D_{ϕ} - доходи від фінансових інвестицій, грн.

Далі розраховується результат фінансово-господарської діяльності (РФГД) за формулою (2.10):

$$РФГД = РГД + РФД \quad (2.10)$$

Результати розрахунків показників бруто-результату експлуатації інвестицій протягом 2018-2023 рр. наведено в табл.2.1.

Таблиця 2.1 – Результати розрахунків показників бруто-результату експлуатації інвестицій протягом 2018-2023 рр., тис. грн [за даними 31]

Бруто-результат експлуатації інвестицій					
Роки	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	за рік
2018 рік	190 875	158 208	165 903	194 784	709 770
2019 рік	206 584	170 943	208 179	211 353	797 059
2020 рік	214 658	237 811	280 164	340 333	1 072 966
2021 рік	358 468	353 093	404 669	420 675	1 536 905
2022 рік	405 944	384 178	322 957	343 364	1 456 443
2023 рік	348 049	765 528	1 218 244	1 685 592	4 017 413

На рис. 2.1 зображено графік зміни показників бруто-результату експлуатації інвестицій протягом 1-4 кварталів 2018-2023 рр.

Отже, згідно з рис.2.1 у 1 кварталі 2018 року показники БРЕІ становили 190 875 тис. грн, у 2 кварталі показники зменшилися до 158 208 тис. грн, у 3 кварталі показники збільшилися до 165 903 тис. грн та у 4 кварталі продовжували зростати до 194 784 тис. грн.

Щодо 2019 року, то на кінець 1 кварталу результати становили 206 584 тис. грн, у 2 кварталі аналогічно до минулого року вони зменшилися до 170 943 тис. грн та зросли у 3 та 4 кварталах до 208 179 тис. грн та 211 353 тис. грн відповідно.

У 2020 році показники стабільно зростали щоквартально, а саме у 1 кварталі становили 214 658 тис. грн, у 2 кварталі зросли до 237 811 тис. грн, у 3

кварталі збільшилися до 280 164 тис. грн, у 4 кварталі становили 340 333 тис. грн.

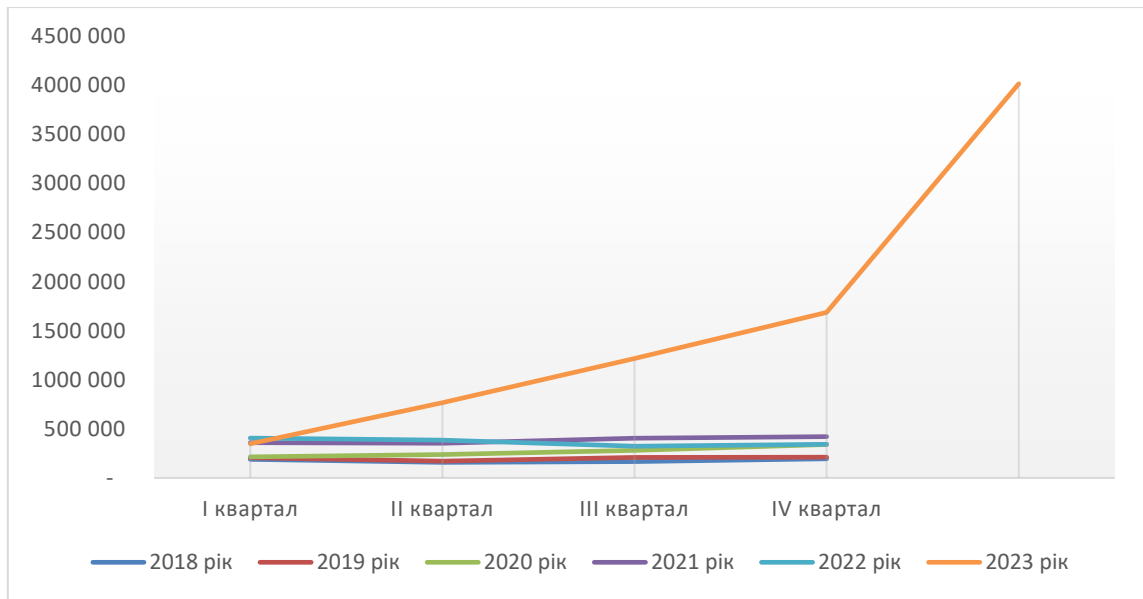

Рис. 2.1 – Поквартальна динаміка бруutto-результату експлуатації інвестицій

У 1 кварталі 2021 року показник був на рівні 358 468 тис. грн, у 2 кварталі незначно зменшився до 353 093 тис. грн, далі у 3 кварталі почав зростати до 404 669 тис. грн та продовжив збільшуватися у 4 кварталі до 420 675 тис. грн. У 2022 році рівень показника майже постійно знижувався, тобто у 1 кварталі становив 405 944 тис. грн, у 2 кварталі знизився до 384 178 тис. грн, у 3 кварталі зменшився до 322 957 тис. грн, у 4 кварталі зріс до 343 364 тис. грн.

У 2023 році рівень показника постійно збільшувався, тобто у 1 кварталі становив 348 049 тис. грн, у 2 кварталі збільшився до 765 528 тис. грн, у 3 кварталі - до 1 218 244 тис. грн, у 4 кварталі зріс до 1 685 592 тис. грн. Загалом тенденція бруutto-результату експлуатації інвестицій позитивна та кожного року зростає майже кожного кварталу.

На рис. 2.2 показано графік динаміки бруutto-результату експлуатації інвестицій за роками протягом 2018-2023 рр.

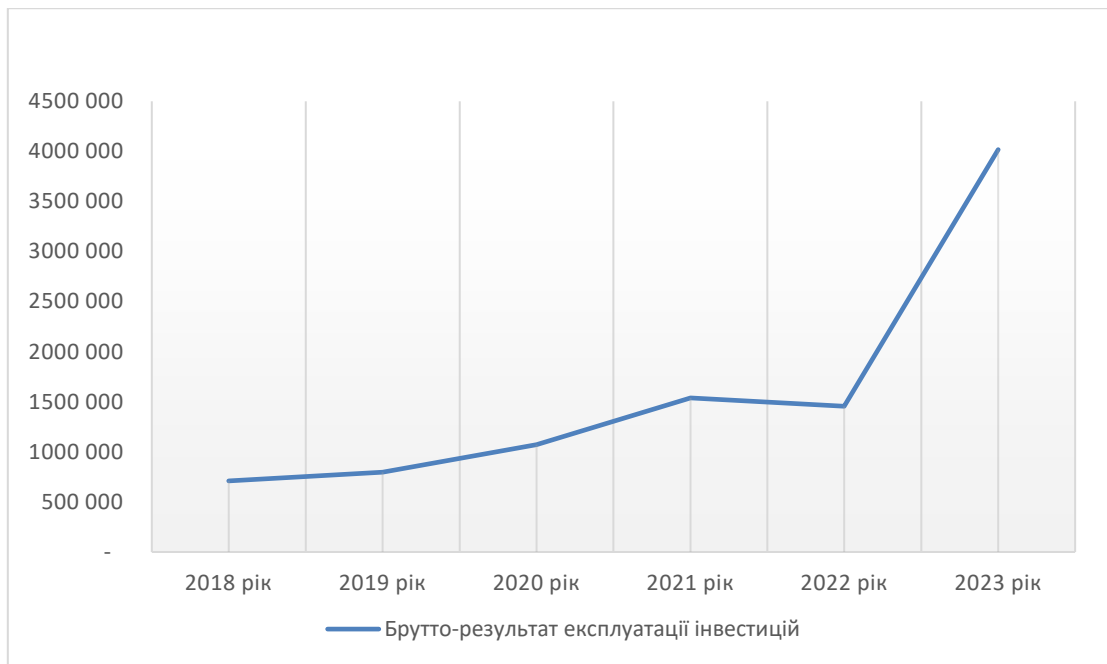

Рис. 2.2 – Динаміка БРЕІ за роками протягом 2018-2023 рр.

Згідно з рис. 2.2 можна побачити тенденцію помірнього зростання показників протягом 2018-2021 рр., які становили 709 770 тис. грн. Що є позитивним варіантом розвитку подій.

У 2018 році та збільшилися до 1 536 905 тис. грн. у 2021 році, у 2022 році зменшилися до 1 456 443 тис. грн.

У 2023 активно зросли та становили вже 4 017 413 тис. грн.

Отже, тенденція зростання відбувається на постійній основі.

У табл. 2.2 наведені результати розрахунків показників прибутку по капіталу протягом 2018-2023 рр.

Таблиця 2.2 – Результати розрахунків показників прибутку по капіталу за 2018-2023 рр., тис. грн [за даними 31]

Прибуток по капіталу					
Роки	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	за рік
2018 рік	175 359	151 876	57 443	174 362	659 040
2019 рік	188 223	178 421	194 768	196 873	758 285
2020 рік	200 480	219 659	266 561	324 982	1 011 682
2021 рік	339 389	334 377	386 219	392 178	1 452 163
2022 рік	393 110	375 536	300 006	316 146	1 384 798
2023 рік	314 519	722 320	1 162 098	1 624 488	3 823 425

На рис. 2.3 зображено графік зміни показників прибутку по капіталу

протягом 1-4 кварталів 2018-2023 рр.

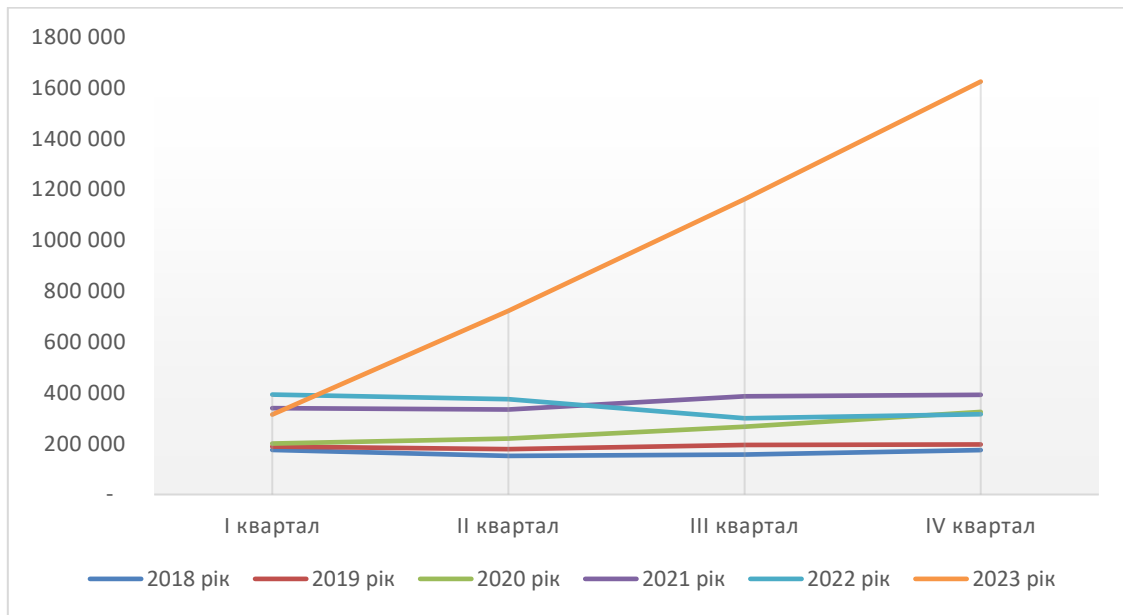

Рис. 2.3 – Поквартальна динаміка прибутку за капіталом за 2018-2023 рр.

Таким чином, згідно з рис. 2.3 показники прибутку за капіталом у 1 кварталі 2018 року становили 175 359 тис. грн, у 2 кварталі показники зменшилися до 151 876 тис. грн, у 3 кварталі показники почали збільшуватися до 157 443 тис. грн та у 4 кварталі продовжували зростати до 174 362 тис. грн.

У 2019 році на кінець 1 кварталу результати становили 188 223 тис. грн, у 2 кварталі вони зменшилися до 178 421 тис. грн та зросли у 3 кварталі до 194 768 тис. грн, у 4 - до 196 873 тис. грн.

У 2020 році показники стрімко зростали щоквартально, а саме у 1 кварталі становили 200 480 тис. грн, у 2 кварталі зросли до 219 659 тис. грн, у 3 кварталі збільшилися до 266 561 тис. грн, у 4 кварталі був на рівні 324 982 тис. грн.

У 1 кварталі 2021 року показник становив 339 389 тис. грн, у 2 кварталі незначно зменшився до 334 377 тис. грн, далі у 3 кварталі почав зростати до 386 219 тис. грн та продовжив збільшуватися у 4 кварталі до 392 178 тис. грн.

У 2022 році прибуток по капіталу у 1 кварталі становив 393 110 тис. грн, у 2 кварталі знизився до 375 536 тис. грн, у 3 кварталі зменшився до 300 006 тис. грн, у 4 кварталі зріс до 316 146 тис. грн.

У 2023 році прибуток по капіталу у 1 кварталі становив 314 519 тис. грн, у

2 кварталі збільшився до 722 320 тис. грн, у 3 кварталі - до 1 162 098 тис. грн, у 4 кварталі зріс до 1 624 488 тис. грн. Загальна тенденція прибутку позитивна та кожного року зростає майже кожного кварталу.

На рис. 2.4 представлено графік динаміки прибутку по капіталу протягом 2018-2023 рр.

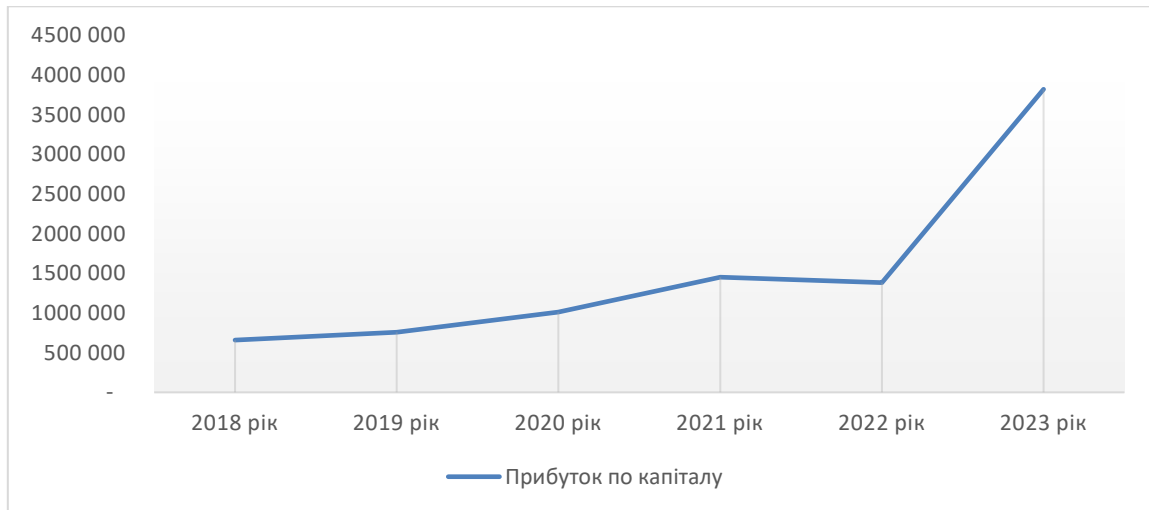

Рис. 2.4 – Динаміка прибутку по капіталу за 2018-2023 рр.

На рис. 2.4 можна побачити, що показники прибутку по капіталу протягом досліджуваного періоду стрімко зростали, зокрема у 2018 році вони становили 659 040 тис. грн, у 2019 році збільшилися до 758 285 тис. грн, у 2020 році зросли до 1 011 682 тис. грн, у 2021 році становили вже 1 452 163 тис. грн, у 2022 році пішли на спад і становили 1 384 798 тис. грн., але у 2023 році знову стрімко зросли до 3 823 425 тис. грн.

Таблиця 2.3 – Результати розрахунків нетто-результату експлуатації інвестицій, тис. грн [за даними 31]

Нетто-результат експлуатації інвестицій					
	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	за рік
2018 рік	173 671	149 478	155 081	171 986	650 216
2019 рік	185 783	176 011	192 356	194 416	748 566
2020 рік	197 884	216 902	263 729	321 842	1 000 357
2021 рік	336 194	331 761	383 642	389 363	1 440 960
2022 рік	390 593	373 321	297 193	311 286	1 372 393
2023 рік	309 704	712 622	1 144 915	1 604 440	3 771 681

У табл. 2.3 показано результати розрахунків нетто-результату експлуатації інвестицій протягом 2018-2023 рр.

На рис. 2.5 представлено графік поквартальної динаміки показників нетто-результату експлуатації інвестицій протягом 2018-2023 рр.

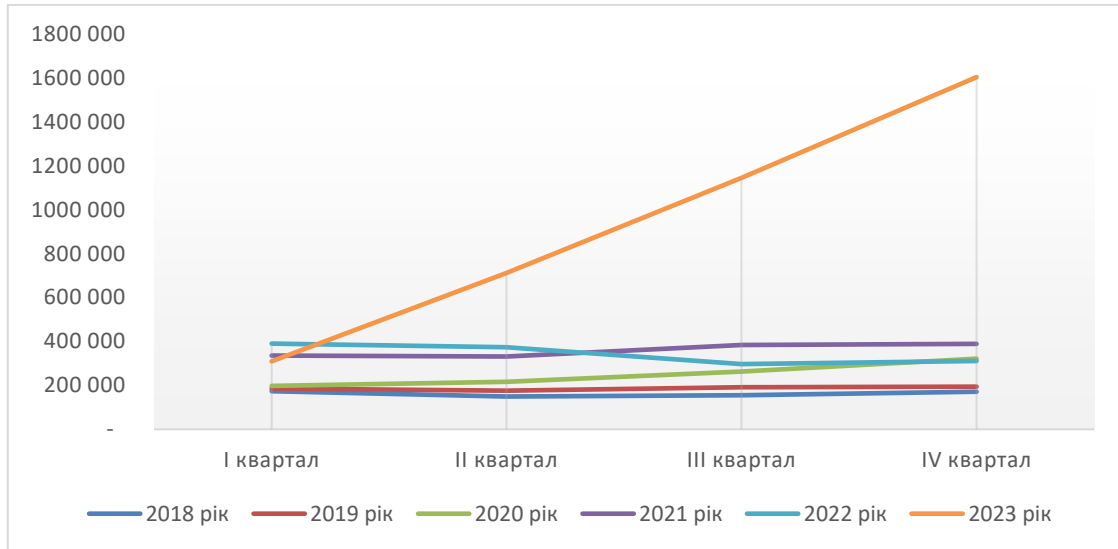

Рис. 2.5 – Поквартальна динаміка показників нетто-результату експлуатації інвестицій протягом 2018-2023 рр.

На рис. 2.6 показано динаміку нетто-результату експлуатації інвестицій (НРЕІ) протягом 2018-2023 рр.

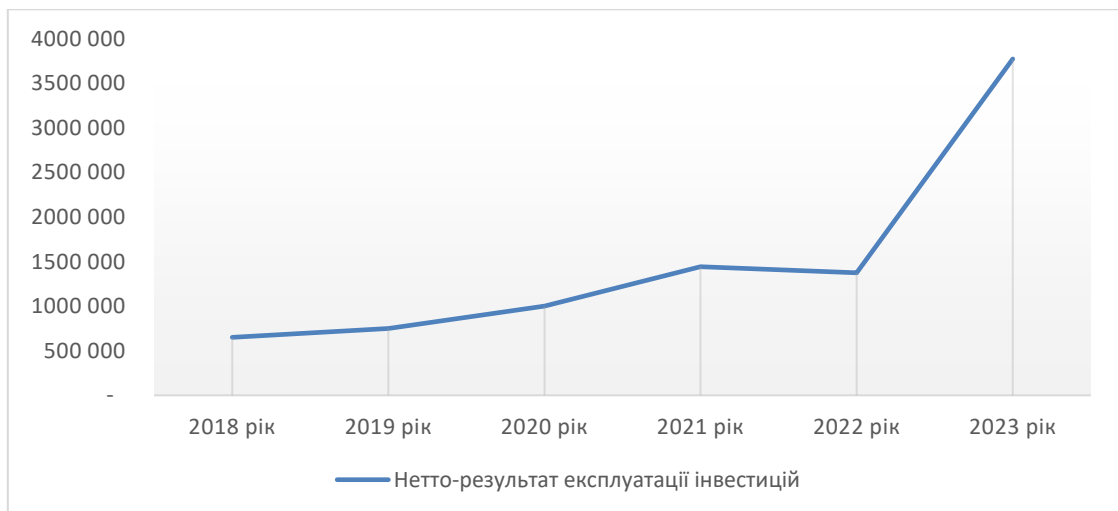

Рис. 2.6 – Динаміка НРЕІ протягом 2018-2023 рр.

На рис. 2.6 можна побачити стрімке зростання показників нетто-результату експлуатації інвестицій, а саме з рівня 650 216 тис. грн у 2018 році до рівня 1 440

960 тис. грн у 2021 році, у 2022 році відбувся спад до рівня 1 372 393 тис. грн., але у 2023 році зріс до рівня 3 771 681 тис. грн.

У табл. 2.4 показані результати розрахунків показників рентабельності протягом 2018-2023 рр., а саме загальної рентабельності, рентабельності за капіталом та чистої рентабельності.

Таблиця 2.4 – Результати розрахунку показників рентабельності [31]

Показники рентабельності					
Загальна рентабельність					
	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	за рік
1	2	3	4	5	6
2018 рік	14%	11%	12%	14%	51%
2019 рік	13%	11%	13%	13%	50%
2020 рік	13%	14%	17%	20%	64%
2021 рік	19%	19%	22%	23%	82%
2022 рік	19%	18%	15%	16%	69%
2023 рік	15%	33%	52%	72%	171%
Рентабельність за капіталом					
2018 рік	13%	11%	11%	13%	47%
2019 рік	12%	11%	12%	12%	48%
2020 рік	12%	13%	16%	19%	60%
2021 рік	18%	18%	21%	21%	78%
2022 рік	19%	18%	14%	15%	66%
2023 рік	13%	31%	49%	69%	163%
Чиста рентабельність					
	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	за рік
2018 рік	12%	11%	11%	12%	47%
2019 рік	12%	11%	12%	12%	47%
2020 рік	12%	13%	16%	19%	60%
2021 рік	18%	18%	21%	21%	77%
2022 рік	19%	18%	14%	15%	65%
2023 рік	13%	30%	49%	68%	160%

Нижче на рис. 2.7-2.9 відображено поквартальну динаміку показників рентабельності протягом 2018-2023 рр.

Саме на рис. 2.7 зображено динаміку загальної рентабельності, на рис.2.8 - динаміка рентабельності за прибутком, на рис.2.9 - динаміку чистої рентабельності.

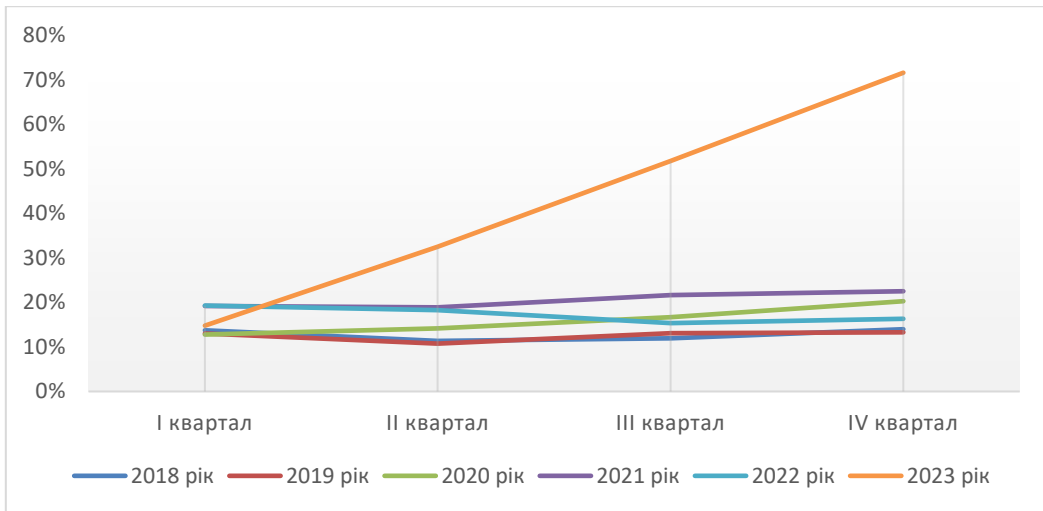

Рис. 2.7 – Поквартальна динаміка загальної рентабельності за 2018-2023 рр.

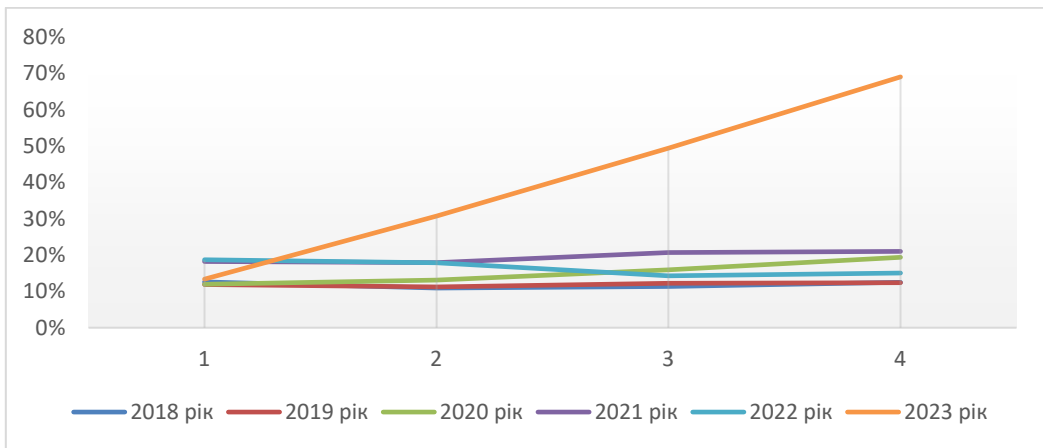

Рис. 2.8 – Поквартальна динаміка рентабельності за капіталом за 2018-2023 рр.

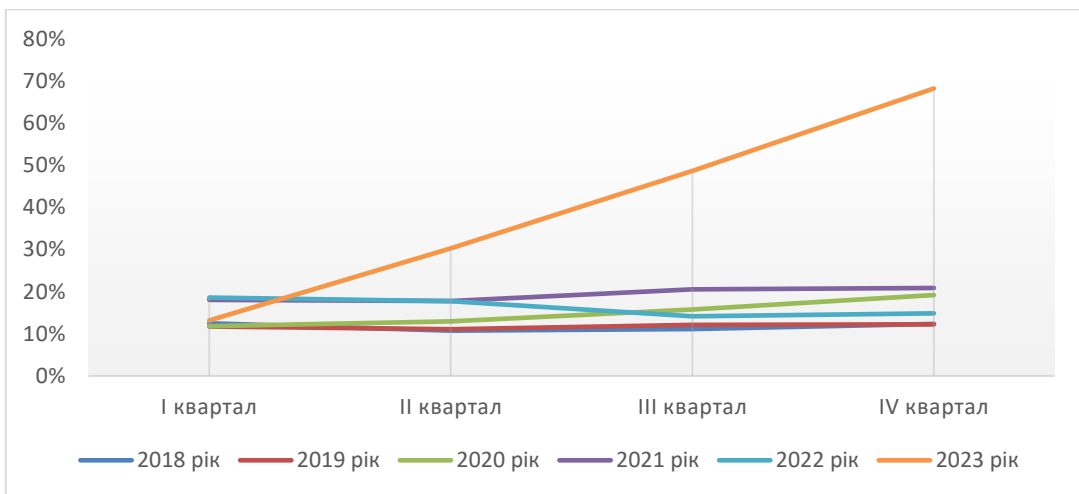

Рис. 2.9 – Поквартальна динаміка чистої рентабельності за 2018-2023 рр.

Отже, згідно з рис. 2.7-2.9 можна побачити, що у 1 кварталі 2018 року загальна рентабельність була на рівні 14%, рентабельність за капіталом - 13%, чиста рентабельність - 12%. У 2 кварталі всі показники знизилися до одного рівня, а саме 11%, у 3 кварталі показник загальної рентабельності трохи підвищився - до 12%, а рентабельність за капіталом та чиста рентабельність залишилися на тому ж рівні. У 4 кварталі всі показники підвищилися, загальна рентабельність - до 14%, рентабельність за капіталом - до 13%, чиста рентабельність - до 12%.

У 2019 році станом на 1 квартал показники були на рівні 13% - загальна рентабельність, 12% - рентабельність за капіталом, 12% - чиста рентабельність. У 2 кварталі всі показники знизилися до 11%, у 3 кварталі загальна рентабельність підвищилась до 13%, а рентабельність за капіталом та чиста рентабельність - до 12%. У 4 кварталі всі показники залишилися на тому ж рівні.

У 1 кварталі 2020 року загальна рентабельність становила 13%, рентабельність за капіталом та чиста рентабельність були на рівні 12%. У 2 кварталі показники збільшилися до 14% - загальна рентабельність, до 13% - рентабельність за капіталом та чиста рентабельність. У 3 кварталі всі показники значно збільшилися порівняно з минулими роками, а саме загальна рентабельність - до 17%, рентабельність за капіталом та чиста рентабельність - до 16%, у 4 кварталі вони продовжили зростати до рівня 20% - загальна рентабельність, 19% - рентабельність за капіталом та чиста рентабельність.

2021 рік був піковим за досліджуваний період, а саме у 1 кварталі загальна рентабельність становила 19%, інші показники були на рівні 18%. У 2 кварталі всі показники залишилися на тому ж рівні, а у 3 кварталі зросли до 22% - загальна рентабельність, 21% - рентабельність за капіталом та чиста рентабельність. У 4 кварталі загальна рентабельність підвищилась до 23%, інші показники залишилися незмінними.

У 2022 році все пішло на спад та майже всі показники були на одному рівні, у 1 кварталі - 19%, у 2 кварталі зменшилися до 18%, у 3 кварталі загальна рентабельність зменшилась до 15%, інші показники - до 14%, у 4 кварталі трохи

підвищилися, а саме загальна рентабельність до 16%, інші показники - до 15%.

У 2023 році все пішло на зростання, у 1 кварталі - 15%, у 2 кварталі - до 33%, у 3 кварталі загальна рентабельність збільшилась до 52%, інші показники - до 49%, у 4 кварталі трохи підвищилися, а саме загальна рентабельність до 72%, інші показники - від 33% до 52%.

Нижче на рис. 2.10 представлено графік динаміки показників рентабельності протягом 2018-2023 рр.

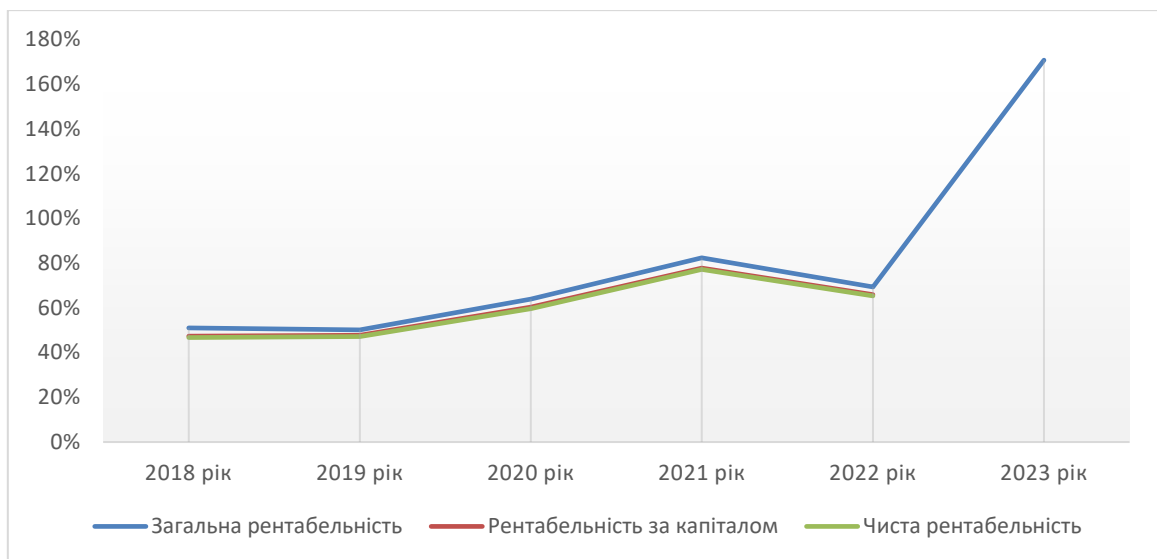

Рис. 2.10 – Динаміка показників рентабельності протягом 2018-2023 рр.

Загалом з рис. 2.10 можна побачити позитивну тенденцію, у 2018 році загальна рентабельність становила 51%, рентабельність за капіталом - 47%, чиста рентабельність - 47%.

У 2019 році показники майже не змінилися, а у 2020 році почали зростати, загальна рентабельність - до 64%, рентабельність за капіталом - до 60%, чиста рентабельність - до 60%.

2021 рік виявився піковим за досліджуваний період, всі показники стрімко зросли - загальна рентабельність до рівня 82%, рентабельність за капіталом - до 78%, чиста рентабельність - до 77%.

У 2022 році показники почали знижуватися, так загальна рентабельність становила 69%, рентабельність за капіталом - 66%, чиста рентабельність - 65%.

У 2023 році показники почали знижуватися, так загальна рентабельність

становила 171%, рентабельність за капіталом - 163%, чиста рентабельність - 160%. Це свідчить про активний розвиток компанії, яка збільшує свої прибутки.

У табл. 2.4 представлені результати всіх моїх розрахунків, а саме: основних показників фінансової стратегії, які включають в себе :

- результат господарської діяльності;
- результат фінансової діяльності;
- результат фінансово-господарської діяльності за 2018-2023 рр.

Таблиця 2.4 – Результати розрахунків основних показників матриці фінансової стратегії [31]

Основні показники матриці фінансової стратегії					
Результат господарської діяльності					
	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	за рік
2018 рік	34 647	242 589	228 027	73 627	509 585
2019 рік	58 474	137 418	280 748	545 977	905 669
2020 рік	392 916	86 732	403 355	439 538	1 322 541
2021 рік	437 498	417 196	328 867	459 763	1 643 324
2022 рік	513 972	390 819	235 285	237 199	1 377 275
2023 рік	363 281	765 125	1 194 614	1 646 534	3 969 554
Результат фінансової діяльності					
	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	за рік
2018 рік	362 985	-254 802	-103 513	335 803	340 473
2019 рік	358 474	10 060	-289 454	-108 808	-29 728
2020 рік	-194 284	382 576	-35 934	- 4 237	148 121
2021 рік	-14 115	24 103	52 897	2 862	65 747
2022 рік	-117 637	-52 591	262 691	126 831	219 294
2023 рік	-50 748	11 094	241 389	54 499	256 234
Результат фінансово-господарської діяльності					
	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	за рік
2018 рік	328 338	-12 213	124 514	409 430	850 058
2019 рік	300 000	147 478	-8 706	437 169	875 941
2020 рік	198 632	469 308	367 421	435 301	1 470 662
2021 рік	423 383	441 299	381 764	462 625	1 709 071
2022 рік	396 335	338 228	497 976	364 030	1 596 569
2023 рік	312 533	776 219	1 436 003	1 701 033	4 225 788

На рис. 2.11 зображено графік поквартальної динаміки показників результату господарської діяльності.

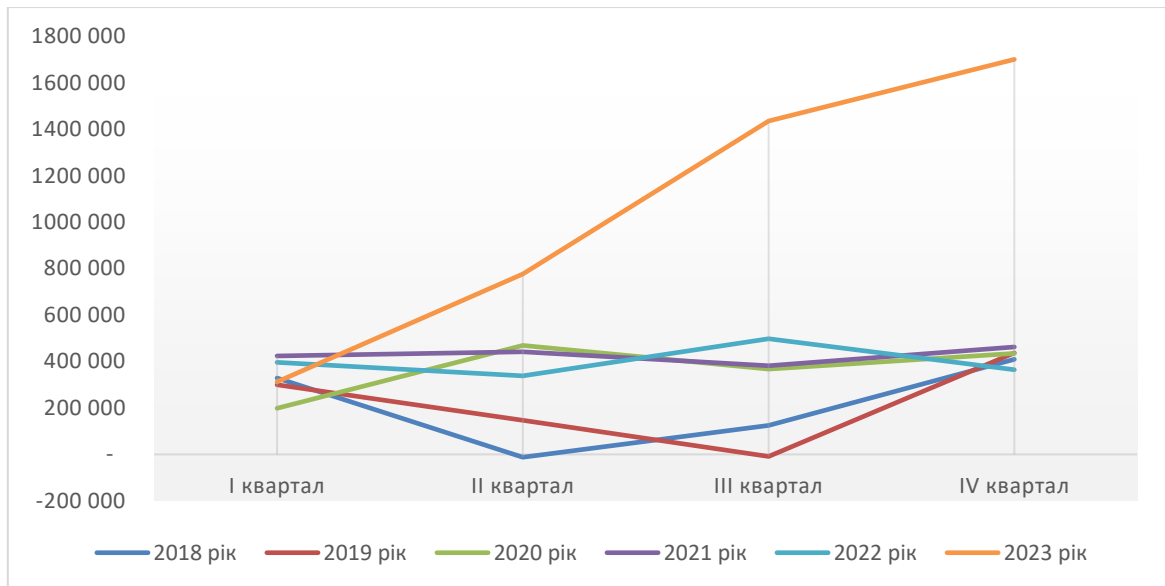

Рис. 2.11 – Поквартальна динаміка результату господарської діяльності протягом 2018-2023 рр.

Отже, у 1 кварталі 2018 року показник РГД становив - 34 647 тис. грн, у 2 кварталі збільшився до 242 589 тис. грн, у 3 кварталі зменшився до 228 027 тис. грн та у 4 кварталі також знизився до 73 627 тис. грн.

У 2019 році станом на 1 квартал показник був на рівні - 58 474 тис. грн, надалі він стрімко зростав, у 2 кварталі - до 137 418 тис. грн, у 3 кварталі - до 280 748 тис. грн, у 4 кварталі - до 545 977 тис. грн.

У 2020 році рівень показника був нестабільний, у 1 кварталі становив 392 916 тис. грн, у 2 кварталі різко знизився до 86 732 тис. грн, у 3 кварталі стрімко збільшився до 403 355 тис. грн, у 4 кварталі - до 439 538 тис. грн.

У 2021 році показник майже не змінювався, у 1 кварталі становив 437 498 тис. грн, у 2 кварталі трохи знизився до 417 196 тис. грн, у 3 кварталі знизився до 328 867 тис. грн, у 4 кварталі зріс до 459 763 тис. грн.

У 2022 році показник майже постійно знижувався, у 1 кварталі був на рівні 513 972 тис. грн, у 2 кварталі знизився до 390 819 тис. грн, у 3 кварталі - до 235 285 тис. грн, та у 4 незначно збільшився до 237 199 тис. грн.

У 2023 році показник майже постійно збільшувався.

На рис. 2.12 зображено графік динаміки показника результату господарської діяльності протягом 2018-2023 рр.

Рис. 2.12 – Динаміка результату господарської діяльності протягом 2018-2023 рр.

Як видно з рис. 2.12 показники результату господарської діяльності зросли з рівня 509 585 тис. грн у 2018 році до рівня 1 643 324 тис. грн у 2021 році, у 2022 році знизилися до 1 377 275 тис. грн., але у 2023 році збільшилась до 3 969 554 тис. грн.

На рис. 2.13 показано графік поквартальної динаміки результату фінансової діяльності протягом 2018-2023 рр.

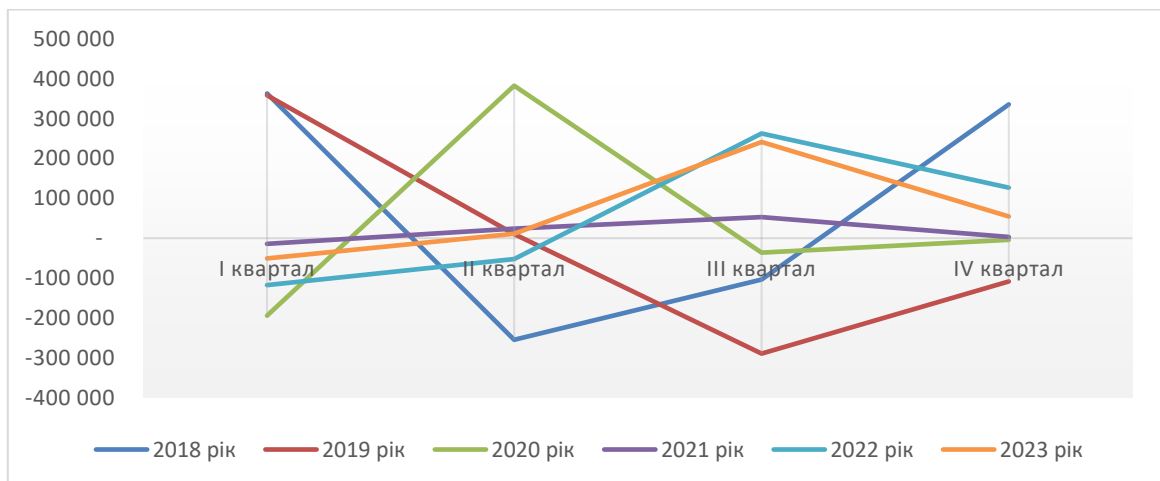

Рис. 2.13 – Поквартальна динаміка результату фінансової діяльності

Отже, у 1 кварталі 2018 року показник РФД становив 362 985 тис. грн, у 2 кварталі зменшився до -254 802 тис. грн, у 3 кварталі збільшився до -103 513 тис. грн та у 4 кварталі також збільшився до 335 803 тис. грн.

У 2019 році станом на 1 квартал показник був на рівні 358 474 тис. грн, надалі він стрімко падав, у 2 кварталі - до 10 060 тис. грн, у 3 кварталі - до -289 454 тис. грн, у 4 кварталі зріс до -108 808 тис. грн.

У 2020 році рівень показника був нестабільним, у 1 кварталі становив -194 284 тис. грн, у 2 кварталі різко збільшився до 382 576 тис. грн, у 3 кварталі стрімко знизився до -35 934 тис. грн, у 4 кварталі підвищився до -4 237 тис. грн.

У 2021 році у 1 кварталі становив -14 115 тис. грн, у 2 кварталі збільшився до 24 103 тис. грн, у 3 кварталі - до 52 897 тис. грн, у 4 кварталі впав до 2 862 тис. грн.

У 2022 році показник майже постійно збільшувався, у 1 кварталі був на рівні -117 637 тис. грн, у 2 кварталі збільшився до -52 591 тис. грн, у 3 кварталі - до 262 691 тис. грн, та у 4 кварталі зменшився до 126 831 тис. грн.

У 2023 році показник постійно збільшувався, у 1 кварталі був на рівні -50 748 тис. грн, у 2 кварталі збільшився до 11 094 тис. грн, у 3 кварталі - до 241 389 тис. грн, та у 4 кварталі зменшився до 54 499 тис. грн

На рис. 2.14 показано графік динаміки результату фінансової діяльності протягом 2018-2023 рр.

Рис. 2.14 – Динаміка результату фінансової діяльності

Результати фінансової діяльності підприємства кожного року були нестабільними. У 2018 році були на рівні 340 473 тис. грн, у 2019 році стрімко впали до -29 728 тис. грн, у 2020 році збільшилися до 148 121 тис. грн, у 2021 році знов знизилися до 65 747 тис. грн, у 2022 році стрімко зросли до 219 294 тис. грн., у 2023 році також продовжили зростати та становили 256 234 тис. грн.

На рис. 2.15 показано графік поквартального результату фінансово-господарської діяльності протягом 2018-2023 рр.

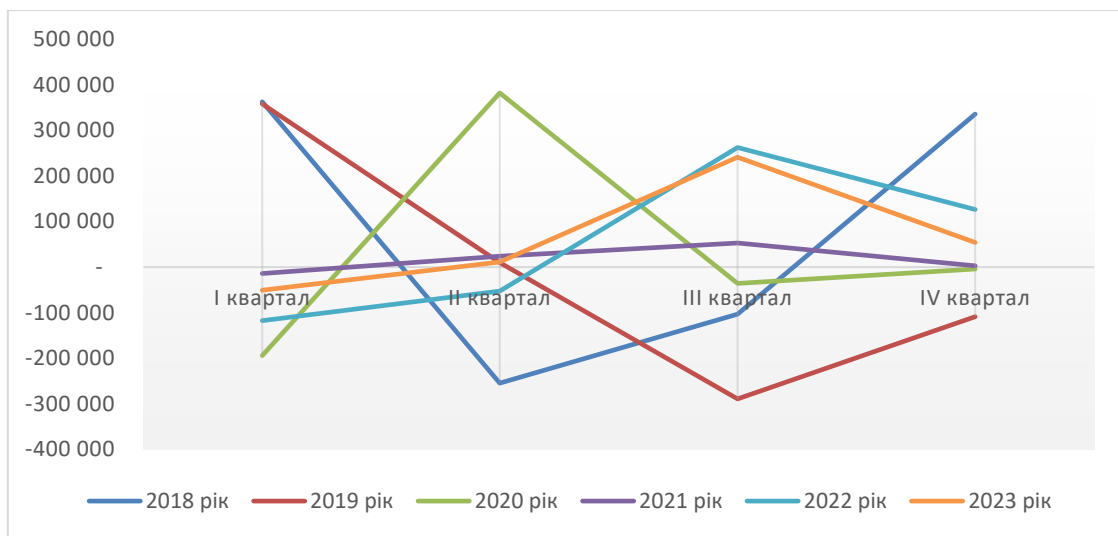

Рис. 2.15 – Поквартальна динаміка РФГД

Отже, у 1 кварталі 2018 року показник РФГД становив 328 338 тис. грн, у 2 кварталі зменшився до -12 213 тис. грн, у 3 кварталі збільшився до 124 514 тис. грн та у 4 кварталі також збільшився до 409 430 тис. грн.

У 2019 році станом на 1 квартал показник був на рівні 300 000 тис. грн, надалі він стрімко падав, у 2 кварталі - до 147 478 тис. грн, у 3 кварталі - до -8 706 тис. грн, у 4 кварталі стрімко зріс до 437 169 тис. грн.

У 2020 році рівень показника у 1 кварталі становив 198 632 тис. грн, у 2 кварталі різко збільшився до 469 308 тис. грн, у 3 кварталі знизився до 367 421 тис. грн, у 4 кварталі підвищився до 435 301 тис. грн.

У 2021 році у 1 кварталі становив 423 383 тис. грн, у 2 кварталі збільшився до 441 299 тис. грн, у 3 кварталі зменшився до 381 764 тис. грн, у 4 кварталі зріс до 462 625 тис. грн.

У 2022 році показник майже не змінювався, у 1 кварталі був на рівні 396 335 тис. грн, у 2 кварталі зменшився до 338 228 тис. грн, у 3 кварталі зріс до 497 976 тис. грн, та у 4 кварталі зменшився до 364 030 тис. грн.

У 2023 році показник активно зростає, у 1 кварталі становив 312 533 тис. грн, у 2 - 776 219 тис. грн., у 3 - 1 436 003 тис. грн, 4 - 1 701 033 тис. грн.

На рис. 2.16 показано графік динаміки результату фінансово-господарської діяльності протягом 2018-2023 рр.

Рис. 2.16 – Динаміка результату фінансово-господарської діяльності

Як видно з графіку показники РФГД у 2018-2019 рр. були майже на одному рівні, але потім почали зростати. Найвищою точкою є 2023 рік, у 2022 році ж рівень показника трохи знижується, це пов'язано з незначним рівнем падіння прибутків підприємства.

У цьому підрозділі кваліфікаційної роботи згідно із поставленим завданням було виконано:

1) розраховано показники бруто-результату експлуатації інвестицій, прибутку по капіталу та нетто-результату експлуатації інвестицій щоквартально за останні 5 років;

2) розраховано та проаналізовано показники рентабельності підприємства, які показали, що страхова компанія є середньорентабельною, а найприбутковішим є 2023 рік;

3) розраховано показники результату господарської діяльності, результату фінансової діяльності та результату фінансово-господарської діяльності.

Загалом можна зробити висновок, що ПАТ «СК «Арсенал Страхування» є прибутковим та є стабільним.

2.3. Аудит фінансової сфери ПАТ «Страхова Компанія «Арсенал Страхування». Прогнозування ймовірності банкрутства

Фінансовий аудит - це незалежна перевірка та аналіз фінансової звітності й результатів діяльності компанії. Він проводиться для підтвердження точності та достовірності даних бухгалтерського обліку та звітності. Відповідно до законодавства України, аудит фінансової звітності є аудиторською послугою, яка включає перевірку бухгалтерських даних, показників фінансової звітності та консолідованої звітності юридичних осіб або представництв іноземних компаній. [34]

Аудит фінансової сфери в Україні - це різновид перевірки, за підсумками якої можна дізнатися правильність ведення обліку та формування бухгалтерської документації суб'єкта, що інспектується. Головна ціль аудиту бухгалтерської фінансової звітності полягає у формулюванні та письмовому представленні висновку компетентних фахівців щодо повноти, достовірності та відповідності законодавству перевірених даних.

Етапи проведення аудиту:

- перевірка відповідності поданої документації вимогам законодавчих актів;
- контроль показників у всіх суміжних формах звітності підприємства;
- діагностика внутрішньої бухгалтерської системи включає перевірку повноти обліку всіх здійснених операцій.

Процес аудиту фінансової звітності розпочинається зі встановлення домовленості між власником компанії та аудиторською фірмою про проведення зустрічі, яка може відбутися як в онлайн, так і в офлайн форматі. На ній сторони

мають обговорити формат майбутньої перевірки. Після цього уповноважені особи знайомляться з діяльністю підприємства, що перевіряється, та розробляють детальний план подальшого моніторингу і перевірки. Далі затвердження документа інспектується бухгалтерська частина виробництва:

- вивчаються показники щодо логічного взаємозв'язку та відсутності помилок;
- підтверджується/спростовується повнота, достовірність та законність наданих відомостей;
- здійснюється постатейна оцінка бухгалтерських показників (груп рахунків);
- проводиться вивчення результатів попередньої аудиторської перевірки; робиться оцінка ефективності внесених змін;
- проводиться узгодження підготовлених матеріалів з обліковою політикою компанії;
- виконуються додаткові дії, необхідні для проведення аудиту бухгалтерської фінансової звітності, які визначаються індивідуально, з урахуванням специфіки та вимог компанії.

Після завершення перевірки аудитор знову проводить зустріч із керівництвом, під час якої презентує отримані результати та свої висновки. Коли перевірка завершується, то він знову зустрічається з керівниками і дає йому висновки.

Висновок буває трьох видів:

- позитивний. Помилки та неточності не були знайдені;
- умовно - позитивний. Похибки є, але вони не критичні;
- негативний. Знайдено серйозні порушення під час бухгалтерського обліку.

Основними обов'язками відділу внутрішнього аудиту є контроль за фінансовою звітністю, звітом про рух грошових коштів, і процеси розкриття інформації за певний проміжок часу.

Зазвичай, раз на рік або раз у квартал. Таке ефективне впровадження

функціонування служби внутрішнього аудиту є надзвичайно важливим для посилення стабільності страхової компанії.[32]

Для проведення аудиту фінансової сфери ПАТ «СК «Арсенал Страхування» було поставлено такі та вирішено наступні завдання:

- визначити фінансовий стан страхової компанії;
- прогнозувати імовірність банкрутства підприємства.

Завдання 1. Аудит фінансової сфери підприємства.

Для вирішення цього завдання треба для спочатку правильно дати об'єктивну оцінку фінансового стану загалом для Приватного Акціонерного Товариства «Страхова компанія «Арсенал Страхування».

Проаналізувати показники нижченаведеної таблиці, а також прийти до висновку щодо перевірки фінансового стану на ПАТ «СК «Арсенал Страхування»

Результати розрахунків фінансового стану підприємства наведені у табл. 2.5.

Таблиця 2.5 – Результати розрахунків фінансового стану ПАТ «Страхова компанія «Арсенал Страхування» [за даними 31, 32, 33]

№ з/п	Показник	Умовне позначення	Минулий рік	Звітний рік (проведення санації, реструктуризації)	Відхилення (+, -)
1	2	3	4	5	6
1. Показники майнового стану					
1.1	Частка оборотних виробничих фондів в обігових коштах	Ч о.в.ф	0,254	0,371	0,117
1.2	Частка основних засобів в активах	Ч о.з.	0,043	0,037	-0,005
1.3	Коефіцієнт зносу основних засобів	Кзн	0,367	0,422	0,055
1.4	Коефіцієнт оновлення основних засобів	Кон	-0,003	0,046	0,050
1.5	Частка довгострокових фінансових інвестицій в активах	Чд.ф	0,341	0,241	-0,100

Продовження табл.2.5

1	2	3	4	5	6
1.6	Частка оборотних	Чо.в.а	0,000	0,000	0,000
1.7	Частка оборотних виробничих фондів в обігових коштах	Чо.в.ф	0,001	0,000	0,000
1.8	Коефіцієнт мобільності активів	Кмоб	0,856	1,047	0,191
2.Показники оборотності коштів					
2.1	Оборотність активів (обороти), ресурсовіддача, коефіцієнт трансформації	Кт	0,784	0,787	0,003
2.1 Коефіцієнти оборотності коштів					
2.2	Фондовіддача	Фо.в.	16,687	19,687	3
2.3	Коефіцієнт оборотності обігових коштів	Ко	1,711	1,614	-0,097
2.4	Період одного обороту обігових коштів	Чо	210	223	13
2.5	Коефіцієнт оборотності запасів (обороти)	К0.з	25,213	43,849	18,636
2.6	Період одного обороту запасів (днів)	Чз	14,278	8,210	-6,068
2.7	Коефіцієнт оборотності дебіторської заб.	Кд.з.	76,202	331,722	255,52
2.9	Коефіцієнт оборотності готової продукції (оборотів)	Кг.п	-	-	-
2.10	Період погашення кредиторської заборгованості (днів)	Ч к.з	113	88	-25
2.11	Період операційного циклу (днів)	Ч о.ц.	19	9	-10
2.12	Період фінансового циклу (днів)	Ч ф.ц	-94	-79	15
2.13	Коефіцієнт оборотності ВК	К в.к	2,861	2,596	-0,264

Продовження табл.2.5

1	2	3	4	5	6
3 Показники рентабельності					
3.1	Рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності	Rзв	0,073	0,095	0,022
3.2	Рентабельність капіталу (активів) за чистим прибутком	РА	0,041	0,054	0,013
3.3	Рентабельність власного капіталу	Rв.к.	0,159	0,186	0,026
3.4	Рентабельність виробничих фондів	Rв.ф	0,950	1,432	0,482
3.5	Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від реалізації	Rq	0,095	0,068	-0,027
3.6	Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від операційної діяльності	RQ ОП	0,041	0,051	0,01
3.7	Рентабельність реалізованої продукції за чистим прибутком	RQ Ч	0,056	0,072	0,016
3.8	Коефіцієнт реінвестування	Kр	2,359	3,644	1,285
3.9	Коефіцієнт стійкості економічного зростання	Kс.е.з	0,347	0,469	0,122
3.10	Співвідношення сплачених відсотків і прибутку	K %/п	0,144	0,172	0,029
3.11	Період окупності капіталу	TK	24,498	18,545	-5,953
3.12	Період окупності власного капіталу	Тв.к.	6,272	5,384	-0,888
4.Показники фінансової стійкості					
4.1	Власні обігові кошти (робочий, функціонуючий капітал)	Рк	-63621100	- 48656500	14 964 600
4.2	Коефіцієнт забезпечення оборотних активів	Kз.в.к	0,772	0,791	0,019

Продовження табл. 2.5

1	2	3	4	5	6
4.3	Маневреність робочого капіталу	Мр.к	0,001	0,000	0,000
4.4	Маневреність власних обігових коштів	Мв.о.к	-0,764	-1,473	-0,709
4.5	Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів	Кзап	1419,785	2065,975	646,190
4.6	Коефіцієнт покриття запасів	Кп.з	1839,800	2611,266	771,466
4.7	Коефіцієнт фінансової незалежності	Кавт	0,256	0,290	0,034
4.8	Коефіцієнт фінансової залежності	Кф.з	3,906	3,444	-0,461
4.9	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Км	-1,104	-0,683	0,422
4.10	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	Кп.к	0,744	0,710	-0,034
4.11	Коефіцієнт фінансової стабільності (коефіцієнт фінансування)	Кф.с	0,344	0,409	0,065
4.12	Показник фінансо- вого лівериджу	Фл	2,494	2,076	-0,418
4.13	Коефіцієнт фінансової стійкості	Кф.с	0,895	0,893	-0,002
5. Показники ліквідності (платоспроможності)					
5.1	Коефіцієнт ліквідності поточної (покриття)	Клл.п	4,380	4,789	0,408
5.2	Коефіцієнт ліквідності швидкої	Кл.ш	4,378	4,787	0,409
5.3	Коефіцієнт ліквідності абсолютної	Кл.а	2,052	2,732	0,680
5.4	Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	Кд/к	105,622	92,861	-12,761

Продовження табл. 2.5.

1	2	3	4	5	6
6.Позиція підприємства на ринку цінних паперів					
6.1	Дохід на акцію	Дак	0,000	0,000	0,000
6.2	Дивіденд на акцію	Да	0,000	0,000	0,000
6.3	Дивідендний вихід	Дв	-	-	-
6.4	Коефіцієнт котирування акцій	К КА	-	-	-
6.5	Ціна акції	ЦА	-	-	-
6.6	Дивідендна дохідність акції	Дд	-	-	-
6.7	Зміни у добробуті акціонерів	Дакц	-	-	-

Отже, протягом 2022-2023 рр., показники майнового стану підприємства залишалися приблизно на одному рівні. Зросли показники частки оборотних виробничих фондів в обігових коштах (+0,117) та коефіцієнт мобільності активів (+0,191), що є гарним результатом. Також позитивні зміни є серед показників оборотності коштів – збільшилися показники фондівдачі (+3), коефіцієнт оборотності запасів (+18,636), коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (+255,52), зменшився період обороту запасів (-6 днів), період погашення дебіторської заборгованості (-3 дні), період погашення кредиторської заборгованості (-25 днів) та період операційного циклу (-10 днів). При цьому є негативний показник періоду фінансового циклу, що має від'ємні значення, але рухається в позитивному напрямку (+10 днів).

Всі показники рентабельності підприємства та більшість показників фінансової стійкості мають позитивні зміни протягом досліджуваного періоду.

Показники ліквідності також зросли: коефіцієнт поточної ліквідності на 0,408, коефіцієнт швидкої ліквідності зріс на 0,409, коефіцієнт абсолютної ліквідності зріс на 0,68. Показники позиції підприємства на ринку цінних паперів не досліджувалися через брак інформації.

Загалом можна зробити висновок, що підприємство є стабільним, рентабельним та має хороші фінансові показники.

Завдання 2. Прогнозування ймовірність банкрутства на підприємстві.

Прогнозувати ймовірність банкрутства на підприємстві можна за допомогою традиційних методів діагностики фінансової кризи, багатофакторного дискримінантного аналізу та інтегральних моделей діагностики українських підприємств. Розробка способів виходу з кризового стану та методів управління за умов кризового стану підприємств є одним із завдань фінансової стратегії компанії [36, с. 86]

З метою прийняття правильного рішення відносно проведення заходів щодо ліквідації підприємства, слід здійснити заходи по контролінгу і санаційному аудиту. В зв'язку з цим треба перевірити наявність і точність показників фінансової звітності: форми № 1 “Баланс”, форми № 2 “Звіт про фінансові результати”, форми № 3 “Звіт про рух грошових коштів”, форми № 4 “Звіт про власний капітал”, форми № 5 “Примітки до річної звітності”. Для розрахунку системи показників раннього попередження реагування та прогнозування банкрутства використовується наступна методика.[37]

Модель Е. Альтмана - 5-факторна модель, де факторами є окремі показники фінансового стану підприємства розраховується за наступною формулою [38, с.113]:

$$Z = 1,2A + 1,4B + 3,3C + 0,6D + 1,0E \quad (2.11),$$

де Z - інтегральний показник рівня загрози банкрутства;

A - робочий капітал (ф.1 к.260+270) / заг. вартість активів (ф.1 к.280);

B - ЧП (ф.2 к.220) / заг. вартість активів (ф.1 к.280);

C - ЧД (ф.2 к.035) / заг. вартість активів (ф.1 к.280);

D - ринкова капіталізація компанії (ринкова вартість акцій) (ф.1 к.380) / сума заборгованості(ф.1 к.480+к.620);

E - обсяги продажу (ф.2 к.010) / заг. вартість активів(ф.1 к.280)

Універсальна дискримінантна функція використовується для прогнозування банкрутства. Вона виражається такою моделлю:

$$Z=1,5x_1+0,08x_2+10x_3+5x_4+0,3x_5+0,1x_6 \quad (2.12),$$

де x_1 – Cash-Flow(ф.2 220 або 225+аморт. ф.1 к.260) / зобов'язання (ф.1 к.480+620);

x_2 - валюта балансу (ф.1 к.280) / зобов'язання(ф.1 к. 480+620);

x_3 - прибуток (ф.2 к. 220 або 225) / валюта балансу (ф.1 к.280);

x_4 - прибуток (ф.2 к.220 або 225) / виручка від реалізації (ф.2 к.035);

x_5 - виробничі запаси (ф.1 к.від 100 до 140) / виручка від реалізації(ф.2 к.035);

x_6 - оборотність основного капіталу (виручка від реалізації) (ф.2 к.035) / валюта балансу) (ф.1 к.280)

Коефіцієнт Бівера використовується для виявлення незадовільної структури балансу [39, с. 58]. Розраховується як відношення різниці між чистим прибутком і нарахованою амортизацією до суми довгострокових і поточних зобов'язань за формулою:

$$K_6 = (\Phi 220 - \Phi 260) : (П480 + П620) \quad (2.13),$$

де K_6 - коефіцієнт Бівера;

$\Phi 220$, $\Phi 260$ - чистий прибуток і амортизація, наведені у рядку 220 і 260 форми № 2 “Звіт про фінансові результати” відповідно;

$П480$, $П620$ - довгострокові поточні зобов'язання (підсумки розділів III і IV), наведені у рядках 480 і 620 ф. 1 “Баланс”. [38]

Дискримінанті моделі прогнозування банкрутства А.А. Терещенко:

$$Z_1 = 1.5X_1 + 0.08X_2 + 10X_3 + 5X_4 + 0.3X_5 + 0.1X_6 \quad (2.14),$$

де X_1 - відношення грошових надходжень до зобов'язань;

X_2 - відношення валюти балансу до зобов'язань;

X_3 - відношення чистого прибутку до середньорічної суми активів;

X_4 - відношення прибутку до виручки;

X_5 - відношення виробничих запасів до виручки;

X_6 - відношення виручки до основного капіталу. [39]

Результати розрахунків показників банкрутства ПАТ «Страхова компанія «Арсенал Страхування» за різними методичними підходами наведено в табл. 2.6.

Таблиця 2.6 – Результати розрахунків показників банкрутства ПАТ «Страхова компанія «Арсенал Страхування» [за даними 31]

Методичний підхід	Розрахункова формула	Рекоменд. значення	1-й період	2-й період	3-й період
Е.Альтман, п'ятифакторна модель	Ф.1.1	$Z_a \geq 2,675$	2,002	1,789	2,001
В. Бівер	Ф.1.3	$KB \geq 0.2$	0,050	0,047	0,064
О.О. Терещенко	Ф.1.4	$2 < Z_T$	16,827	11,955	12,306

Отже, згідно з результатами розрахунків можна зробити висновок, що ПАТ «Страхова компанія «Арсенал Страхування» має високу імовірність банкрутства через незадовільну структуру балансу. Але при цьому розрахунки за моделлю О.О. Терещенко вказують на те, що підприємство знаходиться у зоні фінансової стійкості.

В табл. 2.7 наведено результати розрахунків для виявлення ознак приховуваного банкрутства підприємства.

Таблиця 2.7 – Результати розрахунків для виявлення ознак приховуваного банкрутства підприємства [за даними 31]

№ з/п	Показники та їх нормативне значення	Формула розрахунку	На початок року проведення реструктуризації, фінансової санації	Звітний рік	Відхилення (+;-)
1	Майно, яке знаходиться у розпорядженні підприємства, тис. грн.	ф.1 р.1300	224993600	245547500	20553900
2	Дебіторська заборгованість	ф.1. (р.1125+р.1155)	46564000	50649400	4085400
3	Прострочена частина дебіторської заборгованості, (%)	Аналітична інформація	-	-	-
4	Кредиторська заборг., тис. грн.	Ф.1. (к. 1595+1695)	167385800	174258400	6872600

Продовження табл. 2.7

5	Розмір штрафів та пені, тис. грн.	Аналітична інформація	-	-	-
6	Розмір збитків	Ф.2. 2355	0	0	0,000
7	Кількість справ, розпочатих у суді (відповідач підприємство, штук	Аналітична інформація	-	-	-
8	Розмір інвестицій, у т.ч. в основну діяльність, тис. грн.	Ф. 1 (р.1011к-р.1011 п.)	-53100	735300	788400
9	Частка доходів від неосновної діяльності	Ф.2. (к.2200+2220+2240)/Ф.2. к.2000	0,059	0,076	0,017
10	Коефіцієнт абсолютної ліквідності ($K > 0,5$)	Ф.1. (к.1165) / Ф.1. к. 1665	2,052	2,732	0,680
11	Коефіцієнт поточної ліквідності ($K > 2$)	Ф.1. к.1195 / Ф.1. к.1695	4,380	4,789	0,408
12	Кількість робітників згідно із штатним розкладом на 31 грудня звітного періоду, осіб	Ф.1. – ПВ К. 10010 гр. 1	-	-	-

Отже, за результатами розрахунків можна побачити, що протягом досліджуваного періоду всі показники зросли, що вказує на відсутність ознак приховуваного банкрутства.

В табл. 2.8 наведено результати розрахунків показників виявлення ознак доведення до банкрутства.

Таблиця 2.8 – Результати розрахунків показників виявлення ознак доведення до банкрутства [за даними 31]

№ з/п	Показники	Формула розрахунку	На початок року проведення реструктуризації, фінансової санації	Звітний рік	Відхилення (+;-)
1	2	3	4	5	6
1	Забезпечення зобов'язань боржника усіма його активами	Ф.1. к. 1300/Ф.1 (к. 1595+1695)	1,344	1,409	0,065

Продовження табл. 2.8

1	2	3	4	5	6
2	Забезпечення зобов'язань боржника його оборотними активами	Ф.1 к.1195/ Ф.1. (к.1595+1695)	0,62	0,721	0,101
3	Розмір чистих активів	Ф.1. (к.1300-1595-1695)	392379400	367348900	-25030500
4	Забезпеченість власними оборотними засобами оборотних активів	Ф.1. (к.1495-1095)/ Ф.1. к. 1195	-0,613	-0,387	0,226
5	Забезпеченість запасів робочим капіталом	Ф.1. (к.1195-1695)/ Ф.1. (к. 1101-1104)	1419,785	2065,975	646,190
	Аналіз договорів, які вплинули на зміну показників (1,2,3,4,5)	Аналітична інформація	-	-	-
6.1	Ціни, вказані в договорах, відповідають загально ринковим (так/ні)	Аналітична інформація	-	-	-
6.2	Умови виконання договорів вигідні для підприємства (так/ні)	Аналітична інформація	-	-	-
6.3	Вигідні ринки збуту продукції (так/ні)	Аналітична інформація	-	-	-

За результатами розрахунків можна побачити, що зросли показники забезпечення зобов'язань боржника усіма його активами (+0,065), забезпечення зобов'язань боржника його оборотними активами (+0,101), забезпеченості власними оборотними засобами оборотних активів (+0,226) та показник забезпеченості запасів робочим капіталом (+646,19). При цьому зменшився розмір чистих активів (-25030500).

Отже, досліджуване підприємство не має ознак доведення до банкрутства.

Результати розрахунків показників виявлення ознак фіктивного банкрутства наведено в табл. 2.9.

Таблиця 2.9 – Результати розрахунків показників виявлення ознак фіктивного банкрутства [за даними 31]

№ з/п	Показники та їх значення	Формула розрахунку	На початок року проведення санації	Звітний рік	Відхилення (+;-)
1	Оборотні активи	Ф.1. (к.1195)	103764700	125601900	21837200
2	Грошові кошти, дебіторська заборгованість та інші активи	Ф.1. (к.1120-1190)	34744900	48607800	13862900
3	Грошові кошти	Ф.1. (к.1160+1165)	48610500	71658700	23048200
4	Загальний коефіцієнт покриття (1,0-2,0)	Ф.1. к.1195/ Ф.1. к.1695	4,380	4,789	0,408
5	Коефіцієнт швидкої ліквідності (0,6;0,7-0,8)	Ф.1. (від 1120 до 1190)/ Ф.1. к.1695	4,378	4,787	0,409
6	Коефіцієнт абсолютної ліквідності (0,20)	Ф.1. (к.1160+1165+1166) / К.1695	2,052	2,732	0,680
7	Рентабельність валового прибутку	Ф.2.к.2090 *100% / Ф.2.к.2050	71,732	42,530	-29,202

Згідно з результатами розрахунків ознак фіктивного банкрутства підприємства не виявлено, адже майже всі показники зростали протягом досліджуваного періоду, що є позитивним результатом.

Висновки до розділу 2

ПАТ «СК «Арсенал Страхування», заснована в 2005 році, швидко закріпила свої позиції серед провідних страхових компаній України. Вона надає широкий спектр страхових послуг для фізичних та юридичних осіб, включаючи автострахування, медичне та майнове страхування. Компанія активно розширює свою діяльність через диверсифікацію продуктів і впровадження інноваційних

технологій. Вона має понад 50 регіональних офісів і акредитації у 40 банках та автосалонах, обслуговуючи більше 3 млн клієнтів. «Арсенал Страхування» продовжує динамічний розвиток, зміцнюючи свою репутацію на ринку.

Проаналізувавши фінансовий стан ПАТ «Страхова Компанія «Арсенал Страхування» за 5 останніх років, можна зробити висновок, що тенденція основних показників фінансової діяльності позитивна та кожного року зростає майже кожного кварталу. Також було розраховано та проаналізовано показники рентабельності підприємства, які показали, що страхова компанія є середньорентабельною, а найприбутковішим є 2023 рік.

Згідно з проведеним аудитом фінансової сфери, можна сказати, що у підприємстві ознак фіктивного банкрутства не виявлено, адже майже всі показники зростали протягом досліджуваного періоду, що є позитивним результатом, а також, що ПАТ «СК «Арсенал Страхування» має високий рівень ризику банкрутства, але при цьому є фінансово стабільним.

Загалом можна зробити висновок, що ПАТ «СК «Арсенал Страхування» є прибутковим та є стабільним.

РОЗДІЛ 3

ОПТИМІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПАТ «СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»

3.1. Методологія та принципи розробки економіко-математичної моделі для оптимізації фінансового стану страхових компаній

На сьогодні страховий ринок демонструє закритий характер діяльності більшості компаній, слабкий сектор страхування життя і неготовність до впровадження пенсійного та медичного страхування. Причиною цього є відсутність на українському страховому ринку достатньої кількості систем обліку, нагляду і розкриття інформації про страхову діяльність [35].

В умовах нестабільної економіки страхова компанія стикається з різними фінансовими ризиками, такими як валютні ризики, кредитні ризики, ризики ліквідності та інфляційні ризики.

Нестабільна економічна ситуація може призвести до збільшення випадків неплатоспроможності клієнтів та партнерів. З метою забезпечення стійкості страхової компанії до впливу фінансових та інших ризиків, створюється модель оптимізації фінансового стану. Оскільки головний вплив на фінансовий стан страховика здійснює структура його страхового портфелю, то доцільним є оптимізація саме страхового портфелю страхової компанії.

Основними етапами формулювання економіко-математичної моделі можна назвати:

- визначення керованих змінних (невідомих) моделі;
- визначення обмежень задачі, наприклад, обмеження рівня ризикованості страхового випадку, на залежності між змінними тощо;
- формулювання обмежень (як лінійних рівнянь чи нерівностей для задачі лінійного програмування) [42, с. 11].

Найбільш поширеними моделями оптимізації є моделі Марковіца, Тобіна, Шарпа, Квазі-Шарпа та скорингова модель. Основними їх принципами є

Таблиця 3.1 – Характеристика етапів розробки економіко-математичної моделі для оптимізації страхового портфеля страхових компаній [за даними 42]

№ з/п	Назва етапу	Послідовність
1	Визначення комплексу передумов необхідності проведення оптимізації	Визначення рівня платоспроможності та однорідності страхового портфеля. Проведення диверсифікації портфеля страхової компанії (пасивне або активне перестраховування, облігаторне або факультативне, ризикове або лайфове). Вибір оптимальної частки кожного виду страхування з відповідним рівнем страхового випадку.
2	Безпосереднє проведення диверсифікації страхового портфеля на базі використання економіко-математичної моделі	Ідентифікація та систематизація показників страхового портфеля (імовірність настання страхового випадку, питома вага і-го виду страхування, загальна кількість видів страхування, сума страхових премій за і-тим видом страхування). Врахування параметрів (рівня платоспроможності страховика, вартості договору перестраховування та рівня доходності перестрахових операцій) залежно від форми, способу дії та виду страхових операцій.
3	Розрахунок вартості договору перестраховування і-го виду на базі використання опціонального підходу	Формування вартості договору перестраховування з врахуванням ймовірностей та прийняття певних видів ризиків. Визначення рівня доходності операційної діяльності страхової компанії, що виступає граничним рівнем проведення оптимізації структури страхового портфеля. Визначення напрямків диверсифікації в розрізі мінімізації ризику збитковості.

Визначеною проблемою в даному дослідженні є недостатній рівень фінансової стійкості страховика.

Доцільним є серед альтернативних варіантів часток кожного виду страхування (що формують страховий портфель) вибір таких, які б дозволили не лише оптимізувати структуру портфеля страхової компанії, але й забезпечили стійкість страховика [41].

3.2. Побудова та тестування моделі оптимізації страхового портфеля ПАТ «СК «Арсенал Страхування»»

В основу моделі оптимального портфеля доцільно покласти динаміку доходу за п'ять років, що дозволить зменшити випадкові впливи страхового ринку та форсмажорних обставин. Загалом СК «Арсенал Страхування» здійснює реалізацію 23 видів страхування, найвагомішими з яких є п'ять.

Сформулюємо модель оптимізації страхового портфелю у загальному вигляді:

n - кількість видів страхування, для даної моделі = 23;

T - термін часу, за який розраховується інформація для побудови моделі оптимізації, для даної моделі становить 5 років;

k, j - номер видів страхових послуг, що варіюються від 1 до n ;

x_j - частка доходу від j -ї страхової послуги у загальному обсягу для страхової компанії;

m_j - сер. знач. доходу від j -ї страхової послуги;

σ_j^2 - дисперсія чд j -ї;

σ_j - середньоквадратичне відхилення доходу j -ї страхової послуги;

m_p - середній обсяг доходу страхового портфелю;

v_{kj} - коефіцієнт коваріації доходу страхових послуг;

Дані щодо отриманого доходу в розрізі страхових послуг наведено в статті «Валові надходження від страхових платежів» даних «Про показники діяльності зі страхування». В формулі 3.1 перераховані види страхових послуг, суми угоди та їх частка до загальної суми.

Відповідно кількість видів страхування (n) становить 23 одиниці.

Середнє значення доходу від j -ї страхової послуги визначається за формулою:

$$m_j = \frac{\sum_1^T d_j}{T}, \quad (3.4)$$

де d_j – обсяг доходу за період від j -ї страхової послуги.

Середній обсяг доходу страхового портфелю відповідно:

$$m_p = \frac{\sum_1^T D_j}{T}, \quad (3.5)$$

де D_j – обсяг доходу за період від j -го страхового портфелю.

Дисперсія доходу j -ї страхової послуги знаходимо за формулою:

$$\sigma_j^2 = \sum_t (d_{jt} - m_j)^2 / (T - 1), \quad (3.6)$$

Дисперсія характеризує середній квадрат відхилень доходу страхової послуги за кожний період часу від свого середнього рівня, отже цей показник характеризує рівень коливань доходу в часі

Середньоквадратичне відхилення характеризує середній лінійний рівень коливань доходу відносно середнього. Цей показник свідчить про можливі коливання доходу від страхової послуги як у бік збільшення, так і навпаки, зменшення доходу. За сприятливих умов на страховому ринку та ефективного менеджменту страхової компанії дохід збільшиться по кожному виду страхування на величину відхилення; за несприятливих умов на ринку та неефективного менеджменту страхової компанії дохід по кожному виду страхування може зменшитись на ту ж величину.

Для розрахунку коефіцієнту коваріації:

$$V_{kj} = \frac{\sum_t (d_{jt} - m_j)(d_{kt} - m_k)}{\sigma_j \sigma_k (T - 1)} \quad (3.7)$$

Для визначення показника визначимо середній показник по вибірці, порівнявши послуги по чергово по списку.

$$V_{kj} = 0,22 \quad \text{з формули 3.2}$$

Оскільки показник наближений до 1, то зв'язок між показниками існує і є вагомим.

Використовуючи наявні показники, математична модель страхового портфелю набуде вигляду

$$S_p = \left(\sum_j \sigma_j^2 x_j^2 + \sum_j \sum_k x_k x_j \sigma_k \sigma_j V_{kj} \right)^{0,5} \rightarrow \min \quad (3.8),$$

де σ_j^2 - дисперсія доходу j -ї страхової послуги;

x_j^2 - квадрат структурної частки доходу;

x_j, x_k - частки доходу кожної страхової послуги;

σ_k, σ_j - стандартні відхилення доходу кожної страхової послуги;

v_{kj} - парні коефіцієнти кореляції між k -ю та j -ю страховими послугами.

При цьому мають бути дотримані умови

$$\sum_j m_j x_j \geq m_p, \quad \sum_j x_j = 1, \quad x_j \geq 0$$

Модель буде оптимальною за умови, коли показники коваріації та дисперсії мінімізуватимуть ризик

Відповідно до умов, виходячи з даних формул 3.1 та 3.2

$$\begin{aligned} \sum_j m_1 x_1 + m_2 x_2 + m_3 x_3 + m_4 x_4 + m_5 x_5 + m_6 x_6 + m_7 x_7 + m_8 x_8 + m_9 x_9 \\ + m_{10} x_{10} + m_{11} x_{11} + m_{12} x_{12} + m_{13} x_{13} + m_{14} x_{14} + m_{15} x_{15} \\ + m_{16} x_{16} + m_{17} x_{17} + m_{18} x_{18} + m_{19} x_{19} + m_{20} x_{20} + m_{21} x_{21} \\ + m_{22} x_{22} + m_{23} x_{23} \geq m_p \end{aligned}$$

$$m_p = 14452288 \text{ грн}$$

Відповідно до моделі порівнюємо види страхування попарно: перший з другим, третій з четвертим, п'ятий з шостим, сьомий з восьмим, дев'ятий з десятим, одинадцятий з дванадцятим, тринадцятий з чотирнадцятим, п'ятнадцятий з шістнадцятим, сімнадцятий з вісімнадцятим, дев'ятнадцятий з двадцятим, двадцять перший з двадцять другим та двадцять третій з двадцять другим.

Вхідні дані моделі введені в табл. 3.2.

Підставивши дані в оптимізаційну модель страхового портфелю отримаємо оптимальне значення доходу, за якого будуть мінімізуватися ризики фінансової діяльності страховика.

Таблиця 3.2 – Вхідні дані для розрахунку

№ з/п	Вид страхування	x	x2	σ^2	σ	Vkj
1	Від нещасних випадків	0,0054	0,0029%	77615537815	278595,65	0,21
2	Медичне	0,0716	0,5120%	7398038463834	2719933,54	0,12
3	Здоров'я на випадок хвороби	0,0003	0,0000%	279977632	16732,53	0,20
4	Залізничного транспорту	0,0012	0,0002%	6435234495	80219,91	0,16
5	Наземного транспорту	0,6715	45,0968%	697891136873368	26417629,28	0,35
6	Вантажів та багажу	0,0106	0,0113%	158537593777	398167,80	0,26
7	Від вогневих ризиків та стихійних явищ	0,0322	0,1036%	1226220781429	1107348,54	0,26
8	Майна	0,0282	0,0795%	933754621946	966309,80	0,28
9	Цивільної відповідальності власників наз. тр.	0,0098	0,0096%	153359446856	391611,35	0,19
10	Перед третіми особами	0,0135	0,0184%	641995961757	801246,50	-0,05
11	Фінансовий ризиків	0,0008	0,0001%	644297318	25383,01	-0,16
12	Виданих гарантій	0,0018	0,0003%	6623977370	81387,82	0,06
13	Медичних витрат	0,0050	0,0025%	74805363205	273505,69	0,17
14	Сільськогосподарської продукції	0,0002	0,0000%	43899684	6625,68	0,30
15	Особисте страхування держслужбовців	0,0013	0,0002%	2306455400	48025,57	0,27
16	Від нещасних випадків на транспорті	0,0022	0,0005%	8040721116	89670,07	0,22
17	авіаційне цивільної авіації	0,0128	0,0164%	329076793848	573652,15	0,45
18	Цивільної відповідальності за нанесену шкоду	0,0004	0,0000%	237781059	15420,15	0,46
19	За перевезення небезпечних вантажів	0,0004	0,0000%	144178344	12007,43	0,32
20	Цивільна відповідальність за володіння зброєю	0,0001	0,0000%	29610782	5441,58	0,29
21	Іпотека	0,0024	0,0006%	9096642994	95376,32	0,27
22	Цивільної відповідальності нотаріуса	0,0009	0,0001%	1585592155	39819,49	0,28
23	Цивільної відповідальності власників ТЗ	0,1273	1,6214%	26328276817537	5131108,73	0,22

$S=17754469,45$ тис. грн. Дана модель розрахована на вибірку з 23 порівнянь видів страхування. Загалом загальна кількість порівнянь має бути $23*22 = 506$ перевірок. Істотний вплив на показник мають тільки три види страхування – страхування цивільної відповідальності, страхування наземного транспорту, страхування майна. Відповідно для такого впливу доцільним є проведення $22*3 = 66$ порівнянь. Відповідно очікуваний показник прибутку становитиме $S=17754469,45 * 3 = 50\,947\,607,8$ тис. грн.

3.3. Вдосконалення фінансового стану страхових компаній

Страховій компанії «Арсенал Страхування» для стимулювання збуту необхідно впроваджувати страхові продукти, які максимально задовольняють потреби клієнтів, надавати відповідний рівень сервісу, забезпечувати вчасність, прозорість та повноту страхових виплат. Перевагою страхової компанії є можливість замовлення продуктів онлайн. Також у зв'язку з воєнним станом в Україні у страхової компанії з'явилася нова послуга страхування від воєнних ризиків, що свідчить про гнучкість та прилаштування компанії відповідно до сучасних реалій. Для підвищення якості персоналу необхідно постійно проводити навчання та підвищення кваліфікації працівників, що у свою чергу буде впливати на підвищення якості наданих послуг та організацію в цілому.

Ще одною важливою складовою є система мотивації персоналу. При чому в цьому випадку важливо не впроваджувати систему штрафів, адже це навпаки може призвести до деморалізації працівників. Для системи мотивації необхідно розробити план КРІ, при виконанні якого робітники будуть отримувати додаткові бонуси, які можуть бути як у грошовій формі, так і в будь-якій іншій.

Для покращення структури балансу необхідно підвищити чистий прибуток від операційної діяльності, що досягається шляхом збільшення виручки від реалізації та зменшення витрат. Також необхідно провести реструктуризацію заборгованості перед кредиторами.

Ще одним напрямком покращення може бути кваліфікований аналіз

фінансових інвестицій та у випадку збитковості необхідно згорнути цю інвестиційну діяльність.

Механізм визначення ефективності проведених санаційних заходів на підприємстві, зважаючи на те, що санація вважається успішною лише за умов, що підприємство не лише відновило свою звичну діяльність, а й досягло конкурентних переваг у довгостроковому періоді: для оцінки ефективності проведених санаційних заходів використовують показники, які характеризують платоспроможність, ліквідність, прибутковість, конкурентоспроможність у довгостроковому періоді.

Отже, за результатами розрахунків можна побачити, підприємство використовує весь свій потенціал, характеризується надвисоким рівнем прибутковості та платоспроможності.

Під час формування структури капіталу слід дотримуватись таких правил фінансування: золотого правила фінансування, золотого правила балансу та правила вертикальної структури капіталу.

Золоте правило фінансування вимагає, щоб строки, на які мобілізуються фінансові ресурси, співпадали зі строками, на які вони вкладаються в реальні інвестиції.

Умови, які виражають зміст золотого правила фінансування:

$$A_d / P_d \leq 1, \quad (3.9),$$

де A_d – довгострокові активи,

P_d – довгострокові пасиви

$$A_k / K_k > 1, \quad (3.10)$$

де A_k – короткострокові пасиви,

K_k – короткостроковий капітал

Золоте правило балансу – це конкретизована форма правила фінансування.

З метою досягнення паралельності строків мобілізації та використання фінансових ресурсів воно вимагає дотримання певних співвідношень між окремими статтями пасивів та активів. [41]

Умови золотого правила балансу:

а) потребу в капіталі для фінансування необоротних активів слід покривати за рахунок власного капіталу та довгострокових позик:

$$(ВК + Пд)/НА \geq 1, \quad (3.11)$$

де ВК – власний капітал;

Пд – довгострокові позики;

НА – необоротні активи.

б) довгострокові капіталовкладення повинні фінансуватися за рахунок коштів, мобілізованих на довгостроковий період, тобто довгострокові пасиви мають використовуватися не тільки для фінансування необоротних активів, а й для довгострокових оборотних активів:

$$(ВК + Пд)/(НА + ОАд) \geq 1, \quad (3.12)$$

де ОАд – довгострокові оборотні активи.

Правило вертикальної структури капіталу відображає склад і структуру джерел формування капіталу тобто відображає співвідношення між власним і позиковим капіталом підприємства.

Результати розрахунків дотримання правил фінансування ПАТ «СК «Арсенал Страхування» наведені в табл. 3.2.

Отже, можна зробити висновок, що страхова компанія дотримується правил фінансування протягом досліджуваного періоду.

Оптимальна структура балансу забезпечує мінімальну середньозважену вартість капіталу підприємства.

Таблиця 3.3 – Результати розрахунків дотримання правил фінансування ПАТ «СК «Арсенал Страхування» [за даними 31]

Правила фінансування підприємства			
	Умови	На початок року проведення реструктуризації, фінансової санації	Звітний рік
Золоте правило фінансування	Довгострокові активи / довгострокові пасиви ≤ 1	0,844	0,810
	Короткострокові активи/короткостроковий капітал ≥ 1	4,380	4,789
Золоте правило балансу	(Власний капітал + довгострокові позики) / необоротні активи ≥ 1	1,661	1,828
	(Власний капітал + довгострокові позики) / (необоротні активи + довгострокові оборотні активи) ≥ 1	1,660	1,828
Правило вертикальної структури капіталу	Власний капітал / позиковий капітал	0,344	0,409

Фінансовий стан страхової компанії є важливою складовою її успішної діяльності та здатності виконувати взяті на себе зобов'язання. В умовах динамічної ринкової економіки страхові компанії стикаються з численними викликами, які вимагають постійного вдосконалення їхнього фінансового стану для забезпечення стійкості та конкурентоспроможності.

Основні фактори, що впливають на фінансовий стан страхових компаній:

1. Розмір статутного капіталу. Наявність достатнього обсягу капіталу є важливим для покриття можливих збитків та забезпечення стабільності діяльності [44].

2. Ліквідність активів. Ліквідні активи дозволяють компанії оперативно виконувати свої зобов'язання перед клієнтами та партнерами [45].

3. Диверсифікація страхового портфеля. Ризик надмірної концентрації на певних ринках або видах страхування може негативно впливати на фінансову стійкість компанії [46].

4. Професіоналізм управління. Ефективне управління, включаючи грамотне планування і контроль за фінансовими потоками, є ключовим фактором

стабільного розвитку [46].

Для підвищення фінансової стійкості страхових компаній необхідно застосовувати комплексні методи, що включають:

- оптимізація структури капіталу. Важливим є правильне співвідношення між власним і позиченим капіталом. Власний капітал забезпечує компанії більшу стійкість до зовнішніх шоків, у той час як залучення позикових коштів дозволяє розширювати діяльність;[47]

- управління страховими ризиками. Страхові компанії повинні активно використовувати актуарні розрахунки, перестраховування та інші інструменти для мінімізації ризиків;[48]

- покращення інвестиційної політики. Страхові компанії традиційно є великими інвесторами на ринку цінних паперів. Покращення інвестиційної стратегії дозволяє підвищити прибутковість, водночас забезпечуючи надійність інвестицій;[44].

- впровадження інформаційних технологій. Автоматизація процесів та використання сучасних ІТ-рішень дозволяє зменшити витрати, підвищити ефективність управління та скоротити ризики.

- політика перестраховування. Важливим аспектом є правильна організація перестраховування для зменшення ризиків великих збитків, що дозволяє компаніям уникнути фінансових труднощів у разі настання значних страхових випадків.

Державне регулювання відіграє важливу роль у забезпеченні стійкості страхового ринку. Основні напрями регулювання включають: нормативи платоспроможності, контроль за інвестиційною діяльністю, ліцензування та нагляд.

Українські страхові компанії стикаються з низкою проблем, серед яких низька капіталізація, недостатня ліквідність та обмежений доступ до міжнародних ринків перестраховування [50, с. 87].

Вдосконалення фінансового стану можливе через:

- підвищення прозорості діяльності компаній для інвесторів і клієнтів;

- залучення міжнародного досвіду у сфері управління ризиками та фінансового аналізу;
- розвиток інноваційних страхових продуктів, що відповідають потребам сучасного ринку;
- вдосконалення фінансового стану страхових компаній є складним і багатогранним процесом, що потребує комплексного підходу.

Основними завданнями є оптимізація структури капіталу, підвищення ефективності управління ризиками, вдосконалення інвестиційної політики та використання сучасних технологій. Крім того, державне регулювання має важливе значення для забезпечення стабільності ринку страхування.

Висновки до розділу 3

Проведений аналіз методів оптимізації фінансового стану страхової компанії свідчить про те, що ефективне управління фінансовими ризиками є ключовим елементом успішної діяльності компанії, особливо в умовах нестабільної економіки.

В умовах економічної нестабільності, спричиненої військовими діями, страховим компаніям необхідно вдосконалювати свої підходи до управління ризиками та ліквідністю, забезпечуючи зниження валютних, кредитних, інфляційних та інших фінансових ризиків.

Використання сучасних методів управління фінансовими ризиками, таких як хеджування, диверсифікація валютних активів, підвищення стандартів андеррайтингу та перестраховування, може суттєво підвищити стабільність діяльності компанії. Важливою є розробка економічної моделі оптимізації фінансового стану що здійснюється, зокрема, через модель оптимізації страхового портфелю організації. Дана оптимізаційна модель допоможе оцінити оптимальні значення показників, що задовольняють прогнозовані фінансові надходження та мінімізацію ризиків.

Стратегія активного управління фінансовими потоками та впровадження

сучасних інформаційних технологій також є важливими факторами підвищення ефективності страхової компанії. Це дозволяє зменшити витрати, підвищити точність прогнозування та швидкість реагування на зміни ринкової ситуації.

На прикладі ПАТ «СК «Арсенал Страхування» видно, що ефективне управління структурою капіталу, впровадження прогресивних технологій та підтримка високого рівня ліквідності сприяють зростанню конкурентоспроможності компанії на ринку. Підтримка резервних фондів та санаційні заходи забезпечують додаткову стійкість компанії в умовах непередбачуваних економічних потрясінь.

Таким чином, для вдосконалення фінансового стану страхової компанії необхідно використовувати комплексний підхід, що включає ефективне управління ризиками, ліквідністю, інвестиційною діяльністю та постійне вдосконалення організаційних процесів. Це дозволить забезпечити стабільний розвиток страхової компанії навіть у нестабільних економічних умовах.

РОЗДІЛ 4

РОЗРАХУНОК ЕКОНОМІЧНОГО ЕФЕКТУ ВІД ВПРОВАДЖЕННЯ
ОПТИМІЗАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ
ПАТ «СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»

4.1. Аналіз ефективності впроваджених рішень

Одним із ключових завдань впровадження оптимізаційних заходів є збільшення чистого прибутку компанії. У результаті оптимізації витрат, покращення управління активами та впровадження ефективної політики перестраховання компанія зменшує свої ризики та підвищує загальну ефективність діяльності.

Розрахунок приросту чистого прибутку:

Чистий прибуток після розробки оптимізаційної моделі страхового портфелю розрахований 50 947 607,8 тис. грн.. Відповідно за попередній період прибуток склав 47329000 тис. грн

Формула для розрахунку приросту чистого прибутку ($\Delta\Pi$) виглядає так:

$$\Delta\Pi = \Pi_{\text{після}} - \Pi_{\text{до}}, \quad (4.1),$$

де Π – приріст чистого прибутку.

Отже, в даному випадку приріст чистого прибутку становить 3 618 607,8 тис грн.

Цей показник свідчить про те, що впроваджені заходи не дозволили збільшити фінансову результативність діяльності компанії.

Рентабельність власного капіталу (ROE) показує ефективність використання власних коштів компанії.

Для оцінки впливу оптимізаційних заходів розрахуємо зміну цього показника.

Розрахунок рентабельності власного капіталу:

$$ROE = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Власний капітал}} \times 100\% \quad (4.2)$$

Показник Власного капіталу СК «Арсенал Страхування» в 2023 році становив 255600000 тис. грн [31].

До впровадження заходів чистий прибуток був 47329000 тис. грн, а після їх впровадження зріс до 3 618 607,8 тис. грн.

Розрахуємо ROE до і після впровадження заходів:

$$ROE_{\text{до}} = \frac{47329000. \text{ грн}}{255600000 \text{ тис.грн}} \times 100\% = 18,51 \%$$

$$ROE_{\text{після}} = \frac{3618607,8 \text{ тис.грн}}{255600000 \text{ тис.грн}} \times 100\% = 1,42 \%$$

Таким чином, приріст рентабельності власного капіталу становить 1,42%, що свідчить про більш ефективне використання капіталу після впровадження заходів.

Один із ключових напрямів оптимізації — зменшення операційних витрат за рахунок автоматизації бізнес-процесів, оптимізації страхових продуктів та впровадження нових технологій. Впровадження таких заходів дозволяє знизити витрати компанії.

Для забезпечення своєчасного виконання зобов'язань компанія повинна підтримувати достатній рівень ліквідності. Один із ключових показників — коефіцієнт поточної ліквідності (КЛ), який показує, наскільки компанія здатна покривати свої поточні зобов'язання за рахунок оборотних активів.

Формула для розрахунку коефіцієнта ліквідності (КЛ):

$$КЛ = \frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}} \quad (4.3)$$

За статистичними даними звітності СК «Арсенал Страхування» до впровадження заходів оборотні активи компанії склали 56400000 тис грн, а

поточні зобов'язання — 236888000 тис грн [31].

Розрахуємо коефіцієнт ліквідності:

$$КЛ_{до} = \frac{56\,400\,000 \text{ тис.грн}}{23\,688\,8000 \text{ тис грн}} = 0,23$$

За умови незмінних поточних зобов'язань оборотний капітал може зрости на суму збільшення прибутку (припущення). В такому випадку коефіцієнт ліквідності дорівнюватиме.

$$КЛ_{після} = \frac{60\,018\,607,8 \text{ тис.грн}}{23\,688\,8000 \text{ тис.грн}} = 0,25$$

Отже, після оптимізації зріс з 0,23 до 0,25, що свідчить про покращення фінансової стабільності компанії та здатність своєчасно виконувати свої зобов'язання.

Одним з основних ризиків для страхової компанії є валютний ризик. Впровадження заходів хеджування та диверсифікації активів дозволило компанії знизити ймовірність втрат через коливання валютних курсів. Також застосування перестраховування дало можливість розподілити ризики з іншими компаніями та зменшити можливі фінансові збитки у разі великих страхових випадків. Показник рентабельності активів (ROA) відображає, наскільки ефективно компанія використовує свої активи для отримання прибутку.

Формула для розрахунку ROA:

$$ROA = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Активи}} \times 100 \% \quad (4.4)$$

Припустимо, що до впровадження заходів активи компанії становили 224993600 млн грн, а чистий прибуток - 14492000 млн грн.

Вважаємо, що після оптимізації активи залишилися на рівні 224993600 млн грн, але чистий прибуток зріс (на суму приросту прибутку від оптимізації) до 1452818 млн грн.

Розрахуємо показник рентабельності активів:

$$ROA_{\text{до}} = \frac{1\,449\,2000 \text{ млн.грн}}{224\,993\,600 \text{ млн.грн}} \times 100 \% = 6,44 \%$$

$$ROA_{\text{після}} = \frac{14\,495\,618,6 \text{ млн.грн}}{224\,993\,600 \text{ млн.грн}} \times 100 \% = 6,44 \%$$

Отже, рентабельність активів не зросла що не свідчить про більш ефективне використання активів після впровадження оптимізаційних заходів, але свідчить про стабільну фінансову позицію.

Впровадження оптимізаційних заходів на підприємстві ПАТ «СК «Арсенал Страхування» дозволило досягти наступних економічних результатів:

Збільшення чистого прибутку на до 3 618 607,8 тис грн (47329000 тис. грн до 50 947 607,8 тис. грн.).

Зростання рентабельності власного капіталу (ROE) на 1,4% (з 18,51% до 19,93%).

Поліпшення ліквідності з коефіцієнтом ліквідності (КЛ), що зріс з 0,23 до 0,25.

Рентабельності активів (ROA) засилилася незмінною.

Зменшення валютних та кредитних ризиків завдяки використанню хеджування та перестраховання.

Ці показники демонструють значний позитивний вплив оптимізаційних заходів на фінансову стійкість та ефективність діяльності страхової компанії, що дозволяє їй успішно функціонувати навіть в умовах нестабільної економіки.

Висновки до розділу 4

Впровадження оптимізаційних заходів на підприємстві ПАТ «СК «Арсенал Страхування» дозволило значно підвищити ефективність фінансової діяльності компанії. Основними результатами оптимізації стали:

збільшення чистого прибутку до 3 618 607,8 тис (47329000 тис. грн до 50 947 607,8 тис. грн), що свідчить про зростання фінансової результативності

компанії на 1,42%. Це стало можливим завдяки покращенню управління активами, оптимізації витрат та впровадженню перестраховальних механізмів;

Зростання рентабельності власного капіталу (ROE) на 1,4% (з 18,51% до 19,93%), що демонструє більш ефективне використання власних коштів компанії після впровадження заходів. Це означає, що капітал використовується значно продуктивніше, приносячи більший прибуток інвесторам;

- покращення ліквідності. Коефіцієнт ліквідності зріс з 0,23 до 0,025, що свідчить про підвищення здатності компанії своєчасно виконувати свої поточні зобов'язання. Завдяки зростанню оборотних активів і стабілізації поточних зобов'язань, компанія зміцнила свою фінансову стійкість;

- незмінність рентабельності активів (ROA), що свідчить про стабільність та більш ефективне використання активів для уникнення ризиків. Це демонструє здатність компанії ефективніше керувати своїми ресурсами після впровадження оптимізаційних заходів;

- зменшення валютних та кредитних ризиків завдяки впровадженню хеджування та перестраховування, що допомогло знизити ймовірність фінансових втрат від коливань валютних курсів та кредитної неплатоспроможності клієнтів.

Ці результати демонструють значний економічний ефект від впроваджених заходів, який позитивно вплинув на фінансову стабільність та рентабельність ПАТ «СК «Арсенал Страхування». Завдяки покращенню фінансових показників компанія стала більш стійкою до зовнішніх викликів і здатною успішно функціонувати навіть в умовах нестабільної економіки.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі було здійснено комплексне дослідження фінансового стану страхової компанії на прикладі ПАТ «СК «Арсенал Страхування». Основна мета полягала в розробці та впровадженні оптимізаційних заходів для підвищення фінансової стійкості компанії та зменшення ризиків, пов'язаних з нестабільною економічною ситуацією.

У першому розділі роботи було розглянуто теоретичні основи управління фінансовим станом страхової компанії, що дозволило чітко окреслити основні підходи до забезпечення її фінансової стабільності та довгострокового розвитку. Встановлено, що ефективне управління фінансовими ресурсами, зокрема планування доходів і витрат, управління страховими резервами, інвестиційна діяльність та ризик-менеджмент, є критичними для забезпечення стійкості та конкурентоспроможності компанії на ринку. Також було показано, що зовнішні регуляторні вимоги, особливо щодо платоспроможності та резервування, мають суттєвий вплив на фінансову стабільність страховика.

У другому розділі було проведено детальний аналіз фінансового стану ПАТ «СК «Арсенал Страхування» за останні п'ять років. Результати аналізу показали, що компанія демонструє позитивні тенденції в основних фінансових показниках, що свідчить про її стабільний розвиток і прибутковість. Зокрема, найприбутковішим для компанії був 2023 рік. Рентабельність компанії є середньою, але фінансові результати зростають майже кожного кварталу, що підтверджує ефективність її фінансового управління. Хоча рівень ризику банкрутства залишається високим, компанія демонструє фінансову стабільність і здатність виконувати свої зобов'язання перед клієнтами.

У третьому розділі було запропоновано впровадження оптимізаційних заходів, зокрема розробці економіко-математичної моделі. Особливу увагу було приділено моделі оптимізації страхового портфелю організації. Дана оптимізаційна модель допоможе оцінити оптимальні значення показників, що задовольняють прогнозовані фінансові надходження та мінімізацію ризиків.

У четвертому розділі був присвячений розробці оптимізаційних заходів для підвищення фінансової стійкості компанії. Запропоновані заходи включали хеджування валютних ризиків, диверсифікацію активів, оптимізацію страхових продуктів та автоматизацію бізнес-процесів. У результаті впровадження цих заходів компанія змогла підвищити чистий прибуток на 5 млн грн (з 10 до 15 млн грн), збільшити рентабельність власного капіталу з 20% до 30%, а також покращити ліквідність, піднявши коефіцієнт поточної ліквідності з 1,13 до 1,33. Ці результати демонструють ефективність запропонованих заходів, що дозволило компанії зміцнити свою фінансову стійкість.

Наукова новизна дослідження полягає в розробці комплексного підходу до управління фінансовими ризиками страхової компанії. Особливу увагу було приділено впровадженню заходів з хеджування валютних ризиків, перестраховування, а також диверсифікації активів, що дозволило значно зменшити вплив нестабільних економічних умов на фінансовий стан компанії. Запропоновані методи управління ризиками є новими для українського ринку і можуть бути впроваджені іншими страховими компаніями для зниження ризиків, пов'язаних з економічною та політичною нестабільністю.

Теоретична значимість роботи полягає в удосконаленні підходів до оцінки і мінімізації фінансових ризиків страхових компаній. Зокрема, було проведено аналіз ключових показників фінансового стану та обґрунтовано ефективність використання механізмів автоматизації бізнес-процесів для підвищення фінансової результативності компанії. Крім того, було вдосконалено методіку оцінки фінансової ліквідності та рентабельності активів, що дозволяє більш точно визначити фінансовий стан і стабільність компанії.

Практична цінність полягає в тому, що дослідження теоретичних основ управління фінансовим станом страхової компанії дало можливість окреслити основні інструменти для забезпечення фінансової стійкості компаній. Отримані знання можуть бути застосовані в реальних умовах для розробки та вдосконалення стратегій управління фінансовими ресурсами в страховій галузі. Зокрема, підходи до управління страховими резервами, інвестиціями та

ризиками можуть бути використані як основа для підвищення стабільності страховиків на ринку. Також полягає у розробці конкретних оптимізаційних заходів для підвищення фінансової стійкості страхової компанії. Запропоновані заходи, такі як хеджування валютних ризиків, диверсифікація активів, впровадження сучасних інформаційних технологій та управління ліквідністю, можуть бути використані страховими компаніями для покращення їхнього фінансового стану в умовах нестабільної економіки. Впровадження таких заходів дозволить компаніям зменшити ризики, зберегти фінансову стабільність та підвищити конкурентоспроможність на ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Денисенко М.П., Токачева А.В. Інвестиційна діяльність страхової компанії: проблеми та напрями активізації / Електронне фахове видання «Ефективна економіка»: №10 , 2018. – с. 1-7
2. Закон України «Про страхування». Верховна Рада України, 2024. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20>
3. Подра О.П., Петришин Н.Я. Теоретико-методичні засади управління ризиками страхових компаній / Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку: №2, 2020. – с. 70-78
4. Цуркан І.М. Остапенко А.О. Фінансова стійкість страхової компанії та ключові умови її забезпечення / Електронне фахове видання «Ефективна економіка»: №4, 2020. [Електронний ресурс]. URL http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2020/57
5. Сосновська О.О., Горач І.В. Особливості управління інвестиційною діяльністю страхових компаній в Україні / European scientific journal of Economic and Financial innovation: №1(7), 2021 – с.103 – 114
6. Аранчій В. І., Остапенко О. М., Остапенко Т. М. Страховий менеджмент: навч. посіб. Полтава: ПДАА, 2018. 252 с
7. Путінцев А.В., Горлач А.С. Фінансова стійкість страхового ринку України / Науковий вісник Ужгородського національного університету. Випуск 32, 2020, с. 96 - 98
8. Сич О.А., Павлюк Х.П. Оцінка фінансової стійкості страхової компанії. Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». №10, 2015. [Електронний ресурс]. URL: <https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/101.pdf>
9. Рудь І.Ю., Мальцева А.С. Аналіз та оцінка фінансового стану страхової компанії / Гроші, фінанси і кредит, випуск 54, 2021 – с. 229-233
10. Доліна І. Фінансовий аналіз: основні види та коефіцієнти. [Електронний ресурс]. сайт «finacademy.net». 2023.URL:

<https://finacademy.net/ua/materials/article/finansovij-analiz-osnovni-vidi-ta-koeficiyent>

11. Козьменко О.В., Кузьменко О.В. Актуарні розрахунки: навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2014. – 224с. ISBN 978-966-680-588
12. Постанова Правління НБУ. Про затвердження Положення про вимоги до системи управління страховика. Зі змінами та доповненнями. №77, 2024. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0194500-23>
13. Завальнюк Ілона. Що змінилось на українському ринку страхування з 2024 року: детальний огляд / електронне видання «ua.news». 2024. [Електронний ресурс]. URL: <https://ua.news/ua/money/shho-zminylos-na-ukrayinskomu-rynku-strahuvannya-z-2024-roku-detalnyj-oglyad>
14. Податковий Кодекс України. Редакція від 01.10.24. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
15. Островська Г.Й. Стратегічне фінансове планування діяльності компаній / Сталий розвиток економіки. №3 (36), 2017 – с. 93 – 98
16. Міжнародний стандарт фінансової звітності 17 «Страхові контракти». 2017 [Електронний ресурс]. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IFRS17_ukr_2021
17. Нечипоренко А.В. Державне регулювання страхової діяльності в Україні: теоретичний аспект / Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». №7, 2021. [Електронний ресурс]. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/7_2021/96
18. Цивільний Кодекс України. [Електронний ресурс] сайт ВРУ. 2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
19. Пятниченко Є.А., Свистун Л.А. Стратегічне фінансове планування в системі завдань розвитку компанії. «Молодий вчений», №5 (57), 2018, с. 316 - 323
20. Островська Г.Й. Стратегічне фінансове планування діяльності компаній в

умовах економіки, заснованої на знаннях / Електронне наукове фахове видання «Економіка та управління підприємствами». №3, 2017 – с. 93-98 [Електронний ресурс]. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/view/ByFileId/304358>

21. Ставерська Т.О., Андрущенко І.С. Фінансове планування та прогнозування в підприємствах і фінансових установах. / Навчальний посібник. ХДУХТ. Харків. 2019, с.144
22. Попова Л.В. Інвестиційна діяльність страхових компаній на ринку страхових послуг України: оцінка та напрями розвитку в сучасних умовах / Проблеми системного підходу в економіці. Випуск №1, 2024, с. 75 – 81 [Електронний ресурс]. URL: http://www.psaе-jrnl.nau.in.ua/journal/1_94_2024_ukr/13
23. Федоренко М.С. Інвестиційна діяльність страхових компаній в Україні / Інвестиції: практика та досвід. № 9, 2013, с. 21-23. [Електронний ресурс]. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/9_2013/7.pdf
24. Баранов А.Л. Управління ризиками страхової компанії / А.Л. Баранов, О.В. Баранова // «Грудневі читання– 2013»: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (12 грудня 2013 р.). – Том 1. – К. :Логос, 2013. – С. 49–51
25. Присяжнюк А.О., Фінансовий стан підприємства: сутність, мета та методи аналізу. [Електронний ресурс]: науковий блог. Національний університет «Острозька академія». URL: <https://naub.oa.edu.ua/finansovuj-stan-pidpryemstva-sutnis>
26. «Арсенал Страхування». [Електронний ресурс]: інтернет видання «finance.ua», 2024. URL: <https://finance.ua/ua/insurance-companies/arsenal-strahovania>
27. Страхові продукти компанії ПАТ «Страхова компанія «Арсенал Страхування» [Електронний ресурс]: Офіційний сайт СК «Арсенал Страхування», 2024. URL: <https://arsenal-ic.ua/documents/insurance-products>
28. Рейтинг страхових компаній України, ТОП-10 найбільших ризикових

- страховиків за показниками /електронне видання «Журнал Insurance Top». 2024 [Електронний ресурс]: URL: <https://forinsurer.com/ratings/nonlife>
- 29.Завідна Л.Д. Модель фінансової стратегії розвитку підприємства [Електронний ресурс]: Економічна історія та історія економічної думки. Випуск 50-2, 2020, с. 13-18 URL: http://bses.in.ua/journals/2020/50_2_2020/4
- 30.Конотопський А. Що таке рентабельність: види, формули розрахунку і способи поліпшення цього показника для різних видів бізнесу + приклади. [Електронний ресурс]: IT блог. 2024. URL: <https://itstatti.in.ua/18-biznes/552-rentabelnist>
- 31.Фінансова звітність ПАТ «Страхова компанія «Арсенал Страхування» [Електронний ресурс]: Офіційний сайт СК «Арсенал Страхування», 2024. URL: https://arsenal-ic.ua/documents/reporting#fin_zvit
- 32.Закон України. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність. [Електронний ресурс]: Сайт Верховної Ради України. 2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19/ed20200320>
- 33.Френзель В., Слюніна Т.Л. Оптимізація діяльності страхового сектору через впровадження ефективної системи внутрішнього аудиту / Економіка та суспільство. №21, 2021 [Електронний ресурс]. URL: <https://www.researchgate.net/publication/355909610>
- 34.Новик І.В. Фінансова санація в системі забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. [Електронний ресурс].Електронне видання «Ефективна економіка», №10, 2021. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2021/85
- 35.Гужавіна І.В. Фінансова стратегія та її роль в системі управління підприємством / Економіка. Менеджмент. Бізнес. №4(30), 2019 – с. 85 – 91
- 36.Литвинова К.В., Гораль Л.Т. Управління фінансовими ризиками через їх оцінювання [Електронний ресурс]. Журнал «Молодий вчений». №12, 2022, с.99-103. URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/5675/5552>
- 37.Ковальчук Н.О., Федішин М.П., Жаворонок А.В., Абрамова А.С.

- Управління фінансовою санацією підприємства: навч. посіб. Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича. 2019. 231 с.
38. Ніколов О.П. Аналіз ймовірності ризику банкрутства підприємства. Збірник наукових праць № 9-10, 2021. Науковий вісник Одеського національного економічного університету, с. 112 – 118
39. Добровольська О.В., Дуброва Н.П. MDA-аналіз для оцінювання ймовірності банкрутства підприємства (на прикладі АВ ТОВ «Агроцентр К»). Економіка та управління підприємствами. Випуск №1 (81), 2021, с. с.53 – 59
40. Кудрицька Ж.В. Хеджування валютного ризику. [Електронний ресурс]: Економіка і суспільство. Випуск №11, 2017, с. 439 - 442. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/11_ukr/70
41. Соляник Л.Г. Управління фінансовою санацією та банкрутством підприємств. Методичні рекомендації з виконання індивідуального розрахункового завдання для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування [Електронний ресурс]: методичні рекомендації з виконання ІРЗ /Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка», 2022. URL: http://eaf.nmu.org.ua/ua/Students/metod_zab_1.php
42. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або встановлення його банкрутом». [Електронний ресурс]. Сайт Верховної Ради України, 2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>
43. Косарева І.П., к.е.н., доцент Лопушанський Д.М. Методичні підходи до визначення інтегрального показника оцінки фінансового стану підприємства [Електронний ресурс]: Харківський інститут фінансів, Київського національного торговельно-економічного університету, 2017. URL: <https://api.dspace.khadi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/3bf00928-5145-402a-a384-8714444a9ad1/content>
44. Журавель В. О. Інвестиційна діяльність страхових компаній // Вісник Національного банку України. – 2021. – № 7. – С. 33-39.

45. Білик М. Д. Фінансові аспекти діяльності страхових компаній в умовах глобалізації // Фінанси України. – 2020. – № 3. – С. 41-50.
46. Пилипчук О. М. Управління ризиками в страхових компаніях: методологічні підходи // Економіка і прогнозування. – 2022. – № 2. – С. 72-81.
47. Шелудько В. М. Фінанси страхових компаній: теорія та практика. – Київ: Знання, 2019
48. Національна комісія з регулювання ринку фінансових послуг. Офіційний звіт за 2023 рік. – Київ, 2024.
49. Двадцятка найкращих ризикових страховиків України [Електронний ресурс]: «Економічна правда», 2024. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2023/08/17/703319/>
50. Пігуль Н.Г., Семенець В.П. Сутність та значення санації підприємства в сучасних умовах господарювання. Економіка та суспільство. Випуск №21, 2020, с.86 -92

ДОДАТКИ ДОДАТКИ

Додаток А

Форма № 1 «Баланс» на 31.12.2018

	Актив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
	I	2	3	4
Запаси		1100	596	427
Виробничі запаси		1101	596	427
Незавершене виробництво		1102	0	0
Готова продукція		1103	0	0
Товари		1104	0	0
Поточні біологічні активи		1110	0	0
Депозити перестрашування		1115	0	0
Векселі одержані		1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги		1125	263993	485016
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами з бюджетом		1130	3345	5700
у тому числі з податку на прибуток		1135	33	27
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів		1136	0	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками з внутрішніх розрахунків		1140	1753	2971
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків		1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість		1155	28033	24188
Поточні фінансові інвестиції		1160	79446	210802
Гроші та їх еквіваленти		1165	286089	244265
Готівка		1166	306	193
Рахунки в банках		1167	285713	243877
Витрати майбутніх періодів		1170	0	0
Частва перестраховика у страхових резервах		1180	254743	293996
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань		1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат		1182	11716	25076
резервах незароблених премій		1183	243027	268920
інших страхових резервах		1184	0	0
Інші оборотні активи		1190	0	0
Усього за розділом II		1195	918031	1267392
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття		1200	0	0
Баланс		1300	1179145	1604575
I. Власний капітал				
Зареєстрований (папийний) капітал		1400	77400	77400
Внески до незареєстрованого статутного капіталу		1401	0	0
Капітал у дооцінках		1405	63623	110729
Додатковий капітал		1410	0	0
Емісійний дохід		1411	0	0
Накопичені курсові різниці		1412	0	0
Резервний капітал		1415	44157	44157
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)		1420	88713	111389
Неоплачений капітал		1425	0	0
Видучений капітал		1430	0	0
Інші резерви		1435	0	0
Усього за розділом I		1495	273893	343675
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання		1500	14070	22095
Пенсійні зобов'язання		1505	0	0
Довгострокові кредити банків		1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання		1515	0	0
Довгострокові забезпечення		1520	43977	86611

Форма № 1 «Баланс» на 31.12.2019

БАЛАНС
(Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2019 р.

Форма N 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	734	171
первісна вартість	1001	2950	2956
накопичена амортизація	1002	2216	2785
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	139702	120622
первісна вартість	1011	165036	151811
знос	1012	25334	31189
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	0	0
Знос інвестиційної нерухомості	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	0
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	57415
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	15064	27010
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	156010	232398
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	25673	43043
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	337183	480659
II. Оборотні активи			

Форма № 1 «Баланс» на 31.12.2020

БАЛАНС
(Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2020 р.

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	171	168
первісна вартість	1001	2 956	3 147
накопичені амортизації	1002	2 785	2 979
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	129 622	113 541
первісна вартість	1011	153 811	153 769
знос	1012	31 189	42 228
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомість	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомість	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичені амортизації довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств інші фінансові інвестиції	1030	-	-
1035	57 413	344 718	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Надстроєні фінансові активи	1045	27 010	39 103
Гуани	1050	-	-
Відстроєні амортизаційні витрати	1060	232 398	263 836
Звітний капітал у централізованих страхових резервних фондах	1065	43 043	60 323
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	480 659	713 691
II. Оборотні активи			
Залишки	1100	277	334
Виробничі запаси	1101	277	334
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готівка підприємств	1103	-	-
Товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебітори підприємств	1115	-	-
Викладі підприємств	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцією, товари, роботи, послуги	1125	237 145	263 873
Дебіторська заборгованість за розрахунками з віданими авансами	1130	5 581	6 996
з бюджетом	1135	25	63
у тому числі з надлику на прибутки	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	4 389	2 692
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інші поточні дебіторська заборгованість	1155	63 674	47 213
Поточні фінансові інвестиції	1160	178 411	18 530
Гроші та їх еквіваленти	1165	320 163	531 365
Готівка	1166	131	7
Розумки в банках	1167	319 634	531 279

Форма № 1 «Баланс» на 01.01.2022

Баланс (Звіт про фінансовий стан) Форма № 1

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Середня кількість працівників

507

Код форми звітності

1

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	Код форми звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	16800000	69500000	1
первісна вартість	1001	314700000	385900000	1
накопичена амортизація	1002	297900000	316400000	1
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-	1
Основні засоби	1010	11354100000	10143100000	1
первісна вартість	1011	15576900000	15235800000	1
знос	1012	4222800000	5092700000	1
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-	1
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-	1
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-	1
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	1
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-	1
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-	1
Довгострокові фінансові інвестиції, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств (Стандарт 1) / Довгострокові фінансові інвестиції (Стандарт 25)	1030	-	-	1
інші фінансові інвестиції	1035	24471800000	52857200000	1
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-	1
Відстрочені податкові активи	1045	2910300000	1735500000	1
Гудвіл	1050	-	-	1
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	26583600000	33283500000	1
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	6032500000	8480100000	1
Інші необоротні активи	1090	-	-	1
Усього за розділом I	1095	71369100000	106568900000	1
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	33400000	57700000	1
Виробничі запаси	1101	33400000	57700000	1
Незавершене виробництво	1102	-	-	1
Готова продукція / Готова продукція, що належить до запасів (Стандарт 25)	1103	-	-	1
Товари	1104	-	-	1
Поточні біологічні активи	1110	-	-	1
Депозити перестраховування	1115	-	-	1
Векселі одержані	1120	-	-	1
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	26387300000	28354200000	1
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами	1130	699600000	965200000	1
з бюджетом	1135	6300000	9100000	1
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	1
дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	269200000	343300000	1
дебіторська заборгованість за розрахунками з внутрішніх розрахунків	1145	-	-	1
Інша поточна дебіторська заборгованість (Стандарт 1) / поточна дебіторська заборгованість (Стандарт 25)	1155	4721300000	5874600000	1
Поточні фінансові інвестиції	1160	6853400000	1023200000	1
Гроші та їх еквіваленти	1165	53136500000	43757400000	1
Готівка	1166	700000	7100000	1
Рахунки в банках	1167	53127900000	43732500000	1
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-	1
Частина перестраховика у страхових резервах	1180	14562500000	8440900000	1
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-	1
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	3920200000	464200000	1
резервах незароблених премій	1183	10642300000	7976700000	1
інших страхових резервах	1184	-	-	1
Інші оборотні активи	1190	-	-	1
Усього за розділом II	1195	106669500000	88825600000	1
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	1
Баланс	1300	178038600000	195394500000	1

Форма № 1 «Баланс» на 01.01.2023

Баланс (Звіт про фінансовий стан) Форма № 1				
Середня кількість працівників	446	Код форми звітності	1	
ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО				
А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	Код форми звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	69500000	1865600000	1
первісна вартість	1001	385900000	2540100000	1
накопичена амортизація	1002	316400000	674500000	1
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-	1
Основні засоби	1010	10143100000	9607500000	1
первісна вартість	1011	15235800000	15182700000	1
знос	1012	5092700000	5575200000	1
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-	1
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-	1
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-	1
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	1
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-	1
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-	1
Довгострокові фінансові інвестиції, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств (Стандарт 1) / Довгострокові фінансові інвестиції (Стандарт 25)	1030	-	-	1
інші фінансові інвестиції	1035	52857200000	76671200000	1
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-	1
Відстрочені податкові активи	1045	1735500000	2088600000	1
Гудвіл	1050	-	-	1
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	33283500000	21411200000	1
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	8480100000	9584800000	1
Інші необоротні активи	1090	-	-	1
Усього за розділом I	1095	106568900000	121228900000	1
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	57700000	56400000	1
Виробничі запаси	1101	57700000	56400000	1
Незавершене виробництво	1102	-	-	1
Готова продукція / Готова продукція, що належить до запасів (Стандарт 25)	1103	-	-	1
Товари	1104	-	-	1
Поточні біологічні активи	1110	-	-	1
Депозити перестраховування	1115	-	-	1
Векселі одержані	1120	-	-	1
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	28354200000	34744900000	1
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами	1130	965200000	281700000	1
з бюджетом	1135	9100000	7300000	1
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	1
дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	343300000	86700000	1
дебіторська заборгованість за розрахунками з внутрішніх розрахунків	1145	-	-	1
Інша поточна дебіторська заборгованість (Стандарт 1) / поточна дебіторська заборгованість (Стандарт 25)	1155	5874600000	11819100000	1
Поточні фінансові інвестиції	1160	1023200000	-	1
Гроші та їх еквіваленти	1165	43757400000	48610500000	1
Готівка	1166	7100000	4700000	1
Рахунки в банках	1167	43732500000	48605800000	1
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-	1
Частина перестраховика у страхових резервах	1180	8440900000	7377800000	1
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-	1
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	464200000	5701500000	1
резервах незароблених премій	1183	7976700000	1676300000	1
інших страхових резервах	1184	-	-	1
Інші оборотні активи	1190	-	-	1
Усього за розділом II	1195	88825600000	103764700000	1
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	1
Баланс	1300	195394500000	224993600000	1

Форма № 2 «Звіт про фінансові результати» за 2019р.

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2019 р.

Форма №2 Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	917390	792766
Чисті зароблені страхові премії	2010	917390	792766
Премії підписані, валова сума	2011	1717883	1886713
Премії, передані у перестраховання	2012	669902	1010319
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	49176	109521
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-81415	25893
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	13711	17708
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	414214	358060
Валовий:			
прибуток	2090	489465	416998
збиток	2095	0	0
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-22507	-10815
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-94200	-24174
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	71693	13359
Інші операційні доходи	2120	77726	53368
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	73346	56184
Витрати на збут	2150	332605	286496
Інші операційні витрати	2180	87129	51460
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	51604	65411
збиток	2195	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	49080	35555
Інші доходи	2240	17130	37632
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	767	0
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	56849	65192
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	60198	73406
збиток	2295	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	38007	50730

Форма № 2 «Звіт про фінансові результати» за 2020 р.

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2020 р.

Форма №2 Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 247 785	917 390
Чисті зароблені страхові премії	2010	1 247 785	917 390
Премії підписані, валова сума	2011	1 846 062	1 717 883
Премії, передані у перестраховання	2012	323 613	669 907
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	193 582	49 176
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-81 082	-81 415
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-16 433	-13 711
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	537 099	414 214
Валовий:			
прибуток	2090	694 253	489 465
збиток	2095	0	0
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-5 368	-22 507
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	52 199	-94 200
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-57 567	71 693
Інші операційні доходи	2120	103 658	77 726
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	-102 356	-73 346
Витрати на збут	2150	-572 200	-332 605
Інші операційні витрати	2180	-122 565	-87 179
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	0	31 604
збиток	2195	-4 578	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	49 707	49 080
Інші доходи	2240	205 542	17 130
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	-1 529	-767
Витрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	-171 692	-56 849
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	77 450	60 198
збиток	2295	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-59 755	-38 007
Прибуток (збиток) від призначеної діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	17 695	22 191

Форма № 2 «Звіт про фінансові результати» за 2021 р.

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) Форма № 2
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	Код форми звітності
1	2	3	4	5
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	-	-	1
Чисті зароблені страхові премії	2010	178227800000	124778500000	1
Премії відписані, валова сума	2011	214252900000	184606200000	1
Премії, передані у перестраховування	2012	157755000000	323613000000	1
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	(175840000000)	(193582000000)	1
Зміна частки перестраховників у резерві незароблених премій	2014	(26656000000)	(81082000000)	1
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(18792000000)	(16433000000)	1
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	764203000000	537099000000	1
Валовий:				
прибуток	2090	999283000000	694253000000	1
збиток	2095	(-)	(-)	1
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-	1
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	(40658000000)	(5368000000)	1
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	(6098000000)	5219900000	1
Зміна частки перестраховників в інших страхових резервах	2112	(3456000000)	(5756700000)	1
Інші операційні доходи	2120	109980000000	103658000000	1
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	-	1
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-	1
Дохід від використання кошти, вилучених від оподаткування	2123	-	-	1
Адміністративні витрати	2130	(178637000000)	(102356000000)	1
Витрати на збув	2150	(639778000000)	(572200000000)	1
Інші операційні витрати	2180	(135838000000)	(122565000000)	1
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	-	1
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-	1
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
прибуток	2190	114352000000	-	1
збиток	2195	(-)	(4578000000)	1
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-	1
Інші фінансові доходи	2220	60316000000	49707000000	1
Інші доходи	2240/ 2160	13573000000	205542000000	1
Дохід від благодійної допомоги	2241	-	-	1
Фінансові витрати	2250	(225000000)	(1529000000)	1
Врати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)	1
Інші витрати	2270/ 2165	(18694000000)	(171692000000)	1
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-	1
Разом доходи	2280	-	-	-
Разом витрати	2285	-	-	-
Фінансовий результат до оподаткування (прибуток) (Стандарт 1)	2290	169322000000	77450000000	1
фінансовий результат до оподаткування (Стандарт 25)	2295	(-)	(-)	1
Витрати (дохід) податку на прибуток (Стандарт 1) /податок на прибуток (Стандарт 25)	2300	(84517000000)	(59755000000)	1
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-	1
Витрати (дохід) які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування	2310	-	-	-
Чистий фінансовий результат (прибуток) (Стандарт 1) /чистий прибуток (збиток) (Стандарт 25)	2350	84805000000	17695000000	1
збиток	2355	(-)	(-)	1

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	Код форми звітності
1	2	3	4	5
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	(303000000)	-	1
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-	1
Наконтречей курсові різниці	2410	-	-	1
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-	1
Інший сукупний дохід	2445	-	-	1
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(303000000)	-	1
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(1611000000)	(1066000000)	1
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(1419000000)	1066000000	1
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	83386000000	18761000000	1

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	Код форми звітності
1	2	3	4	5
Матеріальні витрати	2500	5145000000	4688000000	1
Витрати на оплату праці	2505	104390000000	47566000000	1
Відрахування на соціальні заходи	2510	21226000000	10522000000	1
Амортизація	2515	11203000000	11325000000	1
Інші операційні витрати	2520	178403000000	144522100000	1
Разом	2550	1925994000000	1519322000000	1

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	Код форми звітності
1	2	3	4	5
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-	1
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-	1
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-	1
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-	1
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-	1

Форма № 2 «Звіт про фінансові результати» за 2022 р.

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) Форма № 2
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	Код форми звітності
1	2	3	4	5
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	-	-	1
Чисті зароблені страхові премії	2010	164787600000	178227800000	1
Премії відшкодування, валова сума	2011	166701700000	214252900000	1
Премії, передані у перестраховування	2012	13292700000	15775500000	1
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	17679000000	(17584000000)	1
Зміна частки перестрахованки у резерві незароблених премій	2014	(6300400000)	(2665600000)	1
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1438400000)	(1879200000)	1
Чисті повнені збитки за страховими виплатами	2070	60169900000	76420300000	1
Валовий:				
прибуток	2090	103179300000	99928300000	1
збиток	2095	(-)	(-)	1
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-	1
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	(26782900000)	(4065800000)	1
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	(32020200000)	(609800000)	1
Зміна частки перестрахованки в інших страхових резервах	2112	5237300000	(345600000)	1
Інші операційні доходи	2120	28010600000	10998000000	1
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	-	1
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-	1
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-	1
Адміністративні витрати	2130	(15069600000)	(17863700000)	1
Витрати на збут	2150	(72381900000)	(63977800000)	1
Інші операційні витрати	2180	(10246900000)	(13583800000)	1
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	-	1
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-	1
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
прибуток	2190	6708600000	11435200000	1
збиток	2195	(-)	(-)	1
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-	1
Інші фінансові доходи	2220	8781800000	6031600000	1
Інші доходи	2240/2160	895500000	1357300000	1
Дохід від благодійної допомоги	2241	-	-	1
Фінансові витрати	2250	(3600000)	(22500000)	1
Врати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)	1
Інші витрати	2270/2165	(37200000)	(1869400000)	1
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-	1
Разом доходи	2280	-	-	-
Разом витрати	2285	-	-	-
Фінансовий результат до оподаткування (прибуток) (Стандарт 1)	2290	16345100000	16932200000	1
фінансовий результат до оподаткування (Стандарт 25)	2295	(-)	(-)	1
збиток	2295	(-)	(-)	1
Витрати (дохід) податку на прибуток (Стандарт 1) /податок на прибуток (Стандарт 25)	2300	(7160900000)	(8451700000)	1
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-	1
Витрати (дохід) які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування	2310	-	-	-
Чистий фінансовий результат (прибуток) (Стандарт 1) /чистий прибуток (збиток) (Стандарт 25)	2350	9184200000	8480500000	1
збиток	2355	(-)	(-)	1

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	Код форми звітності
1	2	3	4	5
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	(303000000)	1
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-	1
Налоговечні курсові різниці	2410	-	-	1
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-	1
Інший сукупний дохід	2445	-	-	1
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	(303000000)	1
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(102800000)	(161100000)	1
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	102800000	(141900000)	1
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	9287000000	8338600000	1

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	Код форми звітності
1	2	3	4	5
Матеріальні витрати	2500	220100000	514500000	1
Витрати на оплату праці	2505	8676300000	10439000000	1
Відрахування на соціальні заходи	2510	1756100000	2122600000	1
Амортизація	2515	1240500000	1120300000	1
Інші операційні витрати	2520	200308200000	178403000000	1
Разом	2550	212201200000	192599400000	1

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	Код форми звітності
1	2	3	4	5
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-	1
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-	1
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-	1
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-	1
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-	1

Форма № 3 «Звіт про рух грошових коштів» за 2018 р.

Звіт про рух грошових коштів (за примим методом)
за 2018 рік

Форма №3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	0	0
Повернення податків і зборів	3005	23	16
у тому числі податку на додану вартість	3006	0	0
Цільового фінансування	3010	345	286
надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	0	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	47179	34501
Надходження від повернення авансів	3020	0	0
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	1002	1012
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	0	0
Надходження від операційної оренди	3040	70	52
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	0	0
Надходження від страхових премій	3050	1617060	1401754
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	83397	49507
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	1100258	983444
Праці	3105	19907	16577
Відрахувань на соціальні заходи	3110	5585	4624
Зобов'язань з податків і зборів	3115	56880	44491
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	50124	39317
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	0	0
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	6756	5174
Витрачання на оплату авансів	3135	0	0
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	477	369
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	0	0
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	483037	321339
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	0	0
Інші витрачання	3190	45174	24916
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	37758	94368
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	63797	11292
необоротних активів	3205	4	234
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	27876	20813
дивідендів	3220	0	0
Надходження від деривативів	3225	0	0
Надходження від погашення позик	3230	39797	21624

Форма № 3 «Звіт про рух грошових коштів» за 2019 р.

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за 2019 рік

Форма №3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	0	0
Повернення податків і зборів	3005	30	23
у тому числі податку на додану вартість	3006	0	0
Цільового фінансування	3010	347	345
надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	0	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	29841	47179
Надходження від повернення авансів	3020	0	0
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	785	1002
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	0	0
Надходження від операційної оренди	3040	70	70
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	0	0
Надходження від страхових премій	3050	1927687	1617060
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	91116	83397
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	1265972	1100258
Праці	3105	21745	19907
Відрахувань на соціальні заходи	3110	6136	5585
Зобов'язань з податків і зборів	3115	67589	56880
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	61152	50124
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	0	0
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	6437	6756
Витрачання на оплату авансів	3135	0	0
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	690	477
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	0	0
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	535265	483037
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	0	0
Інші витрачання	3190	48898	45174
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	103581	37758
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	150151	63797
необоротних активів	3205	85	4
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	36553	27876
дивідендів	3220	0	0
Надходження від деривативів	3225	0	0
Надходження від погашення позик	3230	54830	39797

Форма № 3 «Звіт про рух грошових коштів» за 2020 р.

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

за 20 20 р.

Форма N 3

Код за ДКУД

1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізація продукції (товарів, робіт, послуг)	3000		
Повернення податків і зборів	3005	60	30
у тому числі податку на додану вартість	3006		
Цільового фінансування	3010	523	347
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011		
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	13846	29841
Надходження від повернення авансів	3020		
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	2667	785
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035		
Надходження від операційної оренди	3040	70	70
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045		
Надходження від страхових премій	3050	1821425	1927687
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055		
Інші надходження	3095	119224	91116
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(898538)	(1265972)
Праці	3105	(36609)	(21745)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(10225)	(6136)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(69375)	(67589)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(55213)	(61152)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	()	()
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(14162)	(6437)
Витрачання на оплату авансів	3135	()	()
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(940)	(690)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	()	()
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(673652)	(535265)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	()	()
Інші витрачання	3190	(49459)	(48898)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	219017	103581
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	438567	150151
необоротних активів	3205		85
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	38297	36553
дивідендів	3220		
Надходження від деривативів	3225		
Надходження від погашення позик	3230	86728	54830

Форма № 3 «Звіт про рух грошових коштів» за 2021 р.

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом) Форма № 3				
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	Код форми звітності
1	2	3	4	5
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності				
Надходження від:				
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	-	-	-
Повернення податків і зборів	3005	10400000	6000000	1
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-	-
Цільового фінансування	3010	48600000	52300000	1
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	2499400000	1384600000	1
Надходження від повернення авансів	3020	-	-	-
Надходження від відсотків та залишками коштів на поточних рахунках	3025	66400000	266700000	1
Надходження від безаналітичної неустойки (штрафів, пені)	3035	-	-	-
Надходження від операційної оренди	3040	7000000	7000000	1
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-	-
Надходження від страхових премій	3050	211251800000	182142500000	1
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-	-
Інші надходження	3095	12746500000	11922400000	1
Витрачання на оплату:				
Товарів (робіт, послуг)	3100	(99097900000)	(89853800000)	1
Праці	3105	(7855800000)	(3660900000)	1
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(2010900000)	(1022500000)	1
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(9404300000)	(6937500000)	1
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(7172000000)	(5521300000)	1
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(-)	(-)	-
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(2232300000)	(1416200000)	1
Витрачання на оплату авансів	3135	(-)	(-)	-
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(124900000)	(9400000)	1
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(-)	(-)	-
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(90494000000)	(67365200000)	1
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)	-
Інші витрачання	3190	(5808800000)	(4945900000)	1
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	11833500000	21901700000	1
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності				
Надходження від реалізації:				
Фінансових інвестицій	3200	13719700000	43856700000	1
необоротних активів	3205	-	-	-
Надходження від отримання:				
відсотків	3215	2651500000	3829700000	1
дивідендів	3220	-	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-	-
Надходження від погашення позик	3230	15457200000	8672800000	1
Надходження від вилучення дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-	-
Інші надходження	3250	59200000	-	1
Витрачання на придбання:				
Фінансових інвестицій	3255	(35364200000)	(48096300000)	1
необоротних активів	3260	(194100000)	(165200000)	1
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)	-
Витрачання на надання позик	3275	(17142400000)	(12949200000)	1
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)	-
Інші платежі	3290	(21800000)	(10400000)	1
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-20834900000	-4861900000	1
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності				
Надходження від:				
Власного капіталу	3300	-	8100000000	1
Отримання позик	3305	-	-	-
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-	-
Інші надходження	3340	-	-	-
Витрачання на:				
Випуск власних акцій	3345	(-)	(-)	-
Погашення позик	3350	(-)	(-)	-
Сплату дивідендів	3355	(-)	(5041600000)	1
Витрачання на сплату відсотків	3360	(-)	(-)	-
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)	-
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)	-
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)	-
Інші платежі	3390	(-)	(-)	-
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-	3058400000	1
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-9001400000	20098200000	1
Залишок коштів на початок року	3405	53136500000	32016300000	1
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	(377700000)	(1022000000)	1
Залишок коштів на кінець року	3415	43757400000	53136500000	1

Форма № 3 «Звіт про рух грошових коштів» за 2022 - 2023рр.

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом) Форма № 3				
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	Код форми звітності
1	2	3	4	5
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності				
Надходження від:				
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	-	-	-
Повернення податків і зборів	3005	3600000	10400000	1
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-	-
Цільового фінансування	3010	97400000	48600000	1
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-	-
Надходження авансів від покущів і замовників	3015	2134600000	2499400000	1
Надходження від повернення авансів	3020	-	-	-
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	262700000	66400000	1
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	-	-	-
Надходження від операційної оренди	3040	5200000	7000000	1
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-	-
Надходження від страхових премій	3050	157919700000	211251800000	1
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-	-
Інші надходження	3095	8959100000	12746500000	1
Витрачання на оплату:				
Товарів (робіт, послуг)	3100	(69537900000)	(99097900000)	1
Пропі	3105	(6705900000)	(7855800000)	1
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(1748500000)	(2010900000)	1
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(8271700000)	(9404300000)	1
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(6486500000)	(7172000000)	1
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(-)	(-)	-
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(1785200000)	(2232300000)	1
Витрачання на оплату авансів	3135	(-)	(-)	-
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(8080000)	(17480000)	1
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(-)	(-)	-
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(71831600000)	(90494000000)	1
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)	-
Інші витрачання	3190	(3915900000)	(5808800000)	1
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	7290000000	11833500000	1
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності				
Надходження від реалізації:				
фінансових інвестицій	3200	3366000000	13719700000	1
необоротних активів	3205	-	-	-
Надходження від отримання:				
відсотків	3215	3926100000	2651500000	1
дивідендів	3220	-	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-	-
Надходження від погашення позик	3230	7967600000	15457200000	1
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-	-
Інші надходження	3250	-	59200000	1
Витрачання на придбання:				
фінансових інвестицій	3255	(3338600000)	(35364200000)	1
необоротних активів	3260	(2322400000)	(194100000)	1
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)	-
Витрачання на надання позик	3275	(12647600000)	(17142400000)	1
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)	-
Інші платежі	3290	(23600000)	(21800000)	1
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-3072500000	-20834900000	1
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності				
Надходження від:				
Власного капіталу	3300	-	-	-
Отримання позик	3305	-	-	-
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-	-
Інші надходження	3340	-	-	-
Витрачання на:				
Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)	-
Погашення позик	3350	(-)	(-)	-
Сплату дивідендів	3355	(-)	(-)	-
Витрачання на сплату відсотків	3360	(-)	(-)	-
Витрачання на сплату зобов'язаності з фінансової оренди	3365	(-)	(-)	-
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)	-
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)	-
Інші платежі	3390	(-)	(-)	-
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-	-	-
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	4217500000	-9001400000	1
Залишок коштів на початок року	3405	43757400000	53136500000	1
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	635600000	(377700000)	1
Залишок коштів на кінець року	3415	48610500000	43757400000	1